Badische Landesbibliothek Karlsruhe

Digitale Sammlung der Badischen Landesbibliothek Karlsruhe

Co[n]te[n]ta hoc libello Modus confitendi

Andreas <de Escobar>

Argentine, 1507

urn:nbn:de:bsz:31-114204

Visual Library

12 1/2.

BADISCHE
LANDESBIBLIOTHEK

Baden-Württemberg

Dq 7

X

Hss.-Abt.

AN 785
AN 797

BADISCHE LANDESBIBLIOTHEK
Baden-Württemberg

Hs. [illegible] 16. Jh!

[illegible]?

BLB BADISCHE LANDESBIBLIOTHEK
Baden-Württemberg

BADISCHE
LANDESBIBLIOTHEK
Baden-Württemberg

1

[Andrés de Escobar]

Cōtēta hoc libello

Modus confitendi Compoſitus per Re. epm̄ Andream Hiſpanuꝫ Sancte Romane eccleſie Pe.

¶ Interrogationes et doctrine quibus quilibet ſacerdos debet interrogare ſuum confitentem.

¶ Canones penitentiales per Epiſcopum Ciui tateñ ſumma cū diligentia Cōpoſiti et correcti.

¶ Caſus Papales et Epiſcopales

Argentinae 1507.

G. B. HOFBIBLIOTHEK KARLSRUHE

(1507)

(1)

BLB BADISCHE LANDESBIBLIOTHEK

Baden-Württemberg

Zθ

Modus confitendi cōpoſitus

per Reuerendum Epiſcopū Andream Hiſpanū ſancte Romane eccl'ie penitentiarium Incipit feliciter

QUoniā omni confitēti neceſſariū eſt hanc generalē confeſſionē debere et facere, cuius tāta eſt virtus ſm magiſtrū ſententiarū. li. iiij. diſtic. xvij. c. v. ꝙ innumerabilia venialia pctā delet, mortalia vero et criminalia quorū nō recordaris tollit, peccata vero que feciſti ad memoriā deducit. Et ideo ad vtilitatē mihi vere confitētiū. Ego magiſter Andreas Hiſpanus Ro. curie penitētiarius olim Ciuitatenſis ꝛ Aiacenſis. nūc vero Megarenſis vocatus epūs ordinis ſancti Benedicti. requiſitus ꝑ mihi confitētes hāc gnālē cōfeſſiōē que q̄ſi oīa pctā cōtinet. ex mltis ſanctoꝝ patrū dictis collegi verbis breuioribꝫ q̄bus potui. qꝛ diffuſius in mea maiori confeſſione proceſſi. ¶ Facto ſigno ſancte crucis añ omnia dic p̄mo. Confiteor deo om̄ipotēti ꝛ btē marie ſꝑ virgini ꝛ om̄ibꝫ ſanctis. et tibi patri meo ſpūali. qꝛ peccaui nimis ab iſta hora qua incepi peccare vſqꝫ ad preſentē diē mortaliter criminaliter venialiter cogitatione conſenſu delectatiōe deliberatiōe. cōſilio. locutiōe viſu verbo omiſſiōe et opere cōtra deū patrē om̄ipotentē ꝑ nature infirmitatē cōtra filiū dei ꝑ anime igrātiā et cecitatē. cōtra ſpm̄ſanctū ꝑ maliciam et obſtinationē. deſperatiōē voluntariā. peccādi cōſuetudinē. tā cupiditate ꝛ amore inordinato. timore ſeruili ꝛ mūdano. Et confiteor me peccaſſe ꝯ deū tā locutiōe ꝛ cogitatiōe. q̄ȝ ope et omiſſione

De Cogitatione

PRimo peccaui cogitatione. quia carnis delitias. gulas. luxurias ſeculi pompas. honores et diuitias habere cogitaui et multū concupiui. ac turpibꝫ cogitatōibꝫ conſenſi. ꝛ tam impreſſaȝ imaginatiōeȝ in eis habui ꝛ dilectionē ac delectationē. ꝙ multas meas cogitatōes oꝑe perfeciſſem. niſi timor et verecūdia mūdi me retraxiſſet. Corde ꝛ animo horas meas nō dixi. nec deuȝ laudaui: nec de ipſo aut futuro ſeculo ſeu de die iudicij cogitaui. Jmo temptationes diaboli et mundi voluntarie ſuſcepi. et eis conſenſi. vindictas deſideraui et amicicias ſimulaui. Jn meis aduerſitatibus patientiā nō habui Jn affectum cordis mei tranſiui. ꝛ opere ꝑfeci. quecumqꝫ prius cogitaui facere. Qualitercūqꝫ cogitatiōe peccaui reddo me culpabilem et dico meam culpam

De Locutione

¶ Secundo pater peccaui in locutione. quia ſepius ſupflue ⁊ inepte locutus ſum/ Deum meũ et ſanctos eius blaſphemaui. ⁊ deũ de ſuis operibus rep̃hendi. peccata mea propria defendi et excuſaui. Jnuanũ iuraui. et meis proximis detraxi et murmuraui. eorũ vitã et opa ſiniſtre iudicaui et eos diffamaui. Jurata et ꝓmiſſa non ſeruaui. ſed ſepe peioraui et ꝑiuraui. et multos decepi verbis. teſtionium falſuꝫ dixi. ꝑnitioſe mentitus ſum. ꝓpinquis ⁊ familiaribus meis maledixi et eos vituperaui et ſcandalizaui. Maioribꝫ adulatus fui. ⁊ cũ verbis ac mẽdacijs eoꝝ amorẽ ꝓcuraui. et diſcordias ſeminaui. male cõſului. ⁊ bilinguis fui. meipm laudaui ⁊ ſecreta reuelaui. Jndiſcretus fui et vota honeſta non impleui. Diſſolutꝰ in viſu fui et in riſu. Cantilenas de alijs feci. verba ſcurrilia et turpia dixi. et ꝑfidus in verbis extiti. Uerba dei tacui et nõ docui. nõ correxi proximos. nõ monui. Horas meas nõ debite legi nec cõfeſſus fui. Nõ cõmunicaui. nec deo meo de beneficijs acceptis die ac nocte gratias reddidi. nec alia ſancta officia lingue exercui ſed eaꝫ ad omnia vitioſa et vana verba laxaui. Qualitercunqꝫ ego locutiõe peccaui reddo me culpabilem et dico meam culpam

De Septem pctis mortalibus Et primo de Superbia

¶ Tertio Peccaui opere et operatione multipliciter Primo. Confiteor me peccaſſe cõtra deũ meũ et proximũ. ⁊ ſepteꝫ peccata mortalia cõmiſiſſe. ¶ Supbiaꝫ em̃ cõmiſi. qꝛ ſingulari excellẽtia alijs preeſſe volui. pompoſus et p̃ſumptuoſus fui. in meis operibꝫ ſp̃ vanã gloriã habui. de diuitijs honoribꝫ ac genere et nobilitate atqꝫ corꝑis pulchritudie me iactaui. et cauſa ip̃orum alijs dominari volui. Jnobediens p̃latis extiti. Cenſuras eccl'ie et ſinodorum nõ curaui. ⁊ hypocrita fui et rebellis. et obſtinatus in mala conſuetudine peccãdi. Confiteri et penitere ſeu cõmunicari nolui. Parẽtes proximos et inferiores deſpexi. ⁊ meos familiares ⁊ amicos verbis ſupbis a me effugaui. Curioſus et leuis in v̾bis meis fui ac diſſolutus in riſu extiti. ſingularis eſſe verbis et factis decreui. ꝓpriam voluntatẽ ſemper adimplere volui. peccata ꝓpria excuſaui et defendi ⁊ cito credidi ⁊ ingratꝰ deo et hõibꝫ de bñficijs extiti.

De Auaritia.

¶ Jtem peccaui cupiditate et auaricia. quia inordinate diuitias. honores pecunias et bñficia ꝯcupiui et amaui. res alienas abſtuli

et retinui iniuſte et diſſipaui Parcus mihi in neceſſarioꝝ exhibitio
ne.et proximus in elemoſinarũ largitiõe fui.ꝓpter pecunias.hono
res et beneficia multa.falſa teſtimonia.falſas lr̃as.ꝑditiões adul/
teria.primoꝝ dãna.vſuras.ſimonias.deceptiones fraudes.rapi/
nas.furta mẽdacia cauſas litigioſas.iniuſtas ꝛ iniquas ſententi
as.officia tyrãnica.mercãtias.ꝛ aduocatiões cauſaꝝ iniuſtarũ ac
ꝓcuratões f'los teſtes f'las lr̃as.ꝑuerſoꝝ ꝛ cõſãguineoꝝ ꝓmotões i
dei eccl'ia ludos ſortuitos ꝛ falſa iuramẽta dixi feci et procuraui.

De Luxuria.

¶Itẽʒ peccaui in peccato fornicatiõis ꝛ luxurie.quia delectatione
et cogitatiõe gule ꝛ luxurie corꝑis.polutiões in corꝑe habui. Ubi
luxurioſis.tactibꝰ.amplexibꝫ et oſculis ꝛ aliquãdo actibꝫ inhone/
ſtis mulieres turpiter cognoui et dilexi.ꝛ ſi nõ oꝑe tñ mẽte.ſic ad/
ulteriũ inceſtũ raptũ ꝛ pctm̃ ꝯ naturã facere ꝛ exercere deſideraui

De Inuidia

¶Item peccaui peccato inuidie.Nam honoreʒ et famaʒ ac promo
tionẽ proximi ꝓpter inuidiaʒ deſtruere et impedire ꝓcuraui. Et de
eius damno et infortunijs gauiſus fui.et de eius proſperitate val
de dolui et ipſum depreſſi inquãtũ potui

De Gula

¶Item peccaui in peccato gule.qꝛ horaʒ cõmedendi ꝛ bibendi ſepi
us ꝑueni.ſine ſiti et fame cõmedi et bibi.et ebrietate me repleui.ci/
bũ et potũ vltra naturã ſumpſi ꝛ frequenter comedi in die ꝛ bibi./
Sũptuoſa cibaria ꝛ pocula ad delectationẽ carnis ꝓcuraui. Ta
bernas frequentaui ꝛ in ſaporibꝫ ciboꝝ et potuũ extiti

De Ira.

¶Item peccaui in peccato ire.Naʒ meis proximis et ſubditis ſine
cauſa iratus fui.ꝓpter irã me vindicaui.et iniurias illatas ſuſtine
re nolui.cũ ira deũ meũ blaſphemaui.homines vituperaui.Nocc
re proximo meo in ꝑſona et in rebus ſuis deliberaui.rancoreʒ cor
dis ſeruaui.et timorẽ mentis pre ira habui.clamores feci.diſcordi
as ſeminaui.et veniam petentibus non peperci

De Accidia

¶Item Peccaui in peccato accidie.Nam bona que tenebar facere
nõ feci nec ꝓcuraui.mala aũt que tenebar fugere nõ fugi.ſed plus
ad illa cucurri.ꝛ opere cõpleui.Panẽ meũ laboribꝫ nõ qſiui.tardꝰ

ac longus ad confitendũ ⁊ penitẽduȝ de peccatis fui. penitentiaȝ
mihi dataȝ ⁊ vota ꝓmiſſa vel inchoata nõ cõpleui. op⁹ dei neglexi.
Remiſſus in dicẽdo officiũ diuinũ ⁊ faciẽdo deo ſeruitia fui. ⁊ me
um officiũ facere ignoraui. ⁊ iniurias feci. res meas deturpaui In
horis ⁊ diuinis offitijs nullã deuotõeȝ habui. ⁊ ſi aliqñ feci aliqđ
bonũ. illud cũ triſtitia ⁊ verecũdia ac vana gl'ia ꝑegi. deſiſtere me
poſſe peccatis penitus deſperaui. ⁊ in diſcreto feruore deo meo ſer
uiendo tantũ corpus meũ exterminaui et extenuaui. ꝙ ſibi ſeruire
vt tenebar poſtmodũ nõ potui. ad cõſuetã vitã declinaui. Vota ꝓ
miſſa nõ cõpleui nec ieiunia eccl'ie. Qualitercũqȝ peccaui in his ſe
ptem peccatis mortalib⁊ aut in aliquo eoꝝ. ſiue in aliquib⁊ circũ/
ſtãtijs ipoꝝ peccaui dico meã culpã ⁊ reddo me culpabilẽ deo ⁊ vo.

De decẽ preceptis legis.

¶ Quarto peccaui ꝑatõe qr decem precepta dei mei tranſgreſſus
fui ope et volũtate. Primo deũ meũ ex toto corde meo nõ dilexi nõ
timui nec adoraui nec firmã fidẽ et ſpeȝ in ipo ⁊ de ipo habui. quin
poti⁹ diuinis augurijs. ſortilegijs ⁊ incãtatiõib⁊. hereſib⁊ et f'lis do
ctrinis magis q̃ȝ deo meo ⁊ ſcripturis ſacris fidẽ dedi ⁊ magis de
eis cõfiſus fui. ¶ Scđo nomẽ dei iuanũ aſſumpſi. ꝑ os meũ. Pro
nulla re deũ meũ iuraui. frequẽter et ſine cauſa iuramẽta falſa pro
nũciaui ⁊ ſuꝑ euãgelia iuraui ſine neceſſitate. Simplici verbo cre/
dere nolui. ⁊ ꝑ mẽbra dei ꝑiuraui. deum et ſanctos ei⁹ negaui atqȝ
blaſphemaui. ¶ Tertio peccaui. nã diẽ dñicũ ⁊ feſtiuitates eccleſie
cũ oratiõib⁊ miſſis ⁊ predicatõib⁊ ⁊ elemoſinis nõ ſãctificaui ſȝ ill'
dieb⁊ debitores meos repetij ⁊ poſui. mihi debita ꝓcuraui. familiaȝ
meã laborare feci. tꝑalib⁊ vacaui. ⁊ mũdi gaudijs. crapulis ⁊ luxu
rioſis actib⁊ magis illis dieb⁊ feſtiuis me dedi q̃ȝ alijs dieb⁊ nõ feſti
uis. Quarto peccaui. nã patrẽ et mr̃eȝ meã corꝑales nõ honoraui.
nec eis in neccitatib⁊ ſubueni. ſȝ eos ad irã ꝓuocaui. Prelatiſ ſpũalib
bus ⁊ matri mee ſãcte eccl'ie debitas reuerẽtias nõ feci nec eoꝝ ꝑce
pta ⁊ cẽſuras curaui. imo in cõtemptũ clauiũ eccl'ie cũ excõicatis
et ſciſmaticis ⁊ hereticis ꝑticipaui. ⁊ decimas q̃s eccl'ie tenebar da
re nõ integre dedi. ¶ Quinto peccaui. nã ꝓximũ meũ licet nõ actu.
tñ aĩo et volũtate occidere volũtarie ac i ꝑſona ledere et in reb⁊ cõ/
cupiui. man⁹ violẽtas in eũ poſui. et ponere decreui. ¶ Sexto pec
caui. nã mulieres cõiugatas ad vlteriũ eas ꝓuocaui. et in diuerſis
cogitatõib⁊ ꝑ adulteriũ me coinquinaui Septio peccaui nam res
alienas iniuſte de locis ſacris ⁊ nõ ſacris abſtuli. ⁊ officiũ ad recipi
piendũ bona pauperꝝ ꝓcuraui. ⁊ res alienas dñis ſuis nõ reddidi
Patrimoniũ crucifixi nõ debite expendi. nec ꝑ me ablatũ vel fura
tũ aut inuentũ nũqȝ reſtitui Nec volũtates vltimas mortuoꝝ et te/
ſtamẽta adimpleui. ¶ Octauo peccaui; nã cõtra proximũ meuȝ ex

malicia publice et occulte falſum teſtimoniuꝫ falſas ſcripturas. fal-
ſos teſtes cōtra eū ꝓcuraui et dixi. et eius vitā et mores quātū po-
tui denigraui. et vituperias deriſiōes ac maledictōes cōtra eū ꝓtu-
li ⁊ ſcādula ꝓcuraui. ¶ Nono peccaui. nā proximi mei vxorē et con-
ſanguineā. ⁊ ſanctimonialē deſideraui. ⁊ in eius pulchritudine ga-
uiſus fui. et ad eā videndū cucurri et habere quocūqꝫ modo delibe-
raui. ¶ Decimo peccaui. Naꝫ vicinis agros. dom⁹. bn̄ficia et bona
mei primi ꝑ dolos. fraudes. violētiā deceptiōes habere cōcupiui. ⁊
cōtra eū cās iniuſtas et litigioſas moui. verbis ⁊ factis quātuꝫ po-
tui ꝓpter illa bona eū rebꝫ ſuis iniuſte priuaui et priuare ſtudui In
hijs omībꝫ dico meā culpā ⁊ reddo me deo culpabilē et vob patri.

De Quinqꝫ ſenſibus

¶ Quinto pater peccaui cōtra deuꝫ cū omnibꝫ meis menbris ⁊ ſen-
ſibus mei corpis. Nā cū meo capite. deo et meis maioribꝫ reuerētiā
nō feci. Itē collū meū ad obedientiā inclinare nolui Iteꝫ aures ad
audiēdū luxurioſa verba. detractōes cātus et iuſtrumēta muſica-
lia dedi. Itē ocl'os meos multotiēs coloribꝫ deturpaui et impudi-
ce cū eis multas mulieres ac plures vanitates mūdi reſpexi. Item
nares meas odoribꝫ ꝓuocātibꝫ ad vanā glīaꝫ ⁊ luxuriā ordinaui.
Itē os meū ad loquēdū mēdacia blaſphemias et iniurias deputa-
ui. Itē linguā meā ad loquēdū ſuauia mēdacia ordinaui. Itē gut-
tur meū crapula et ebrietate repleui. Itē manibꝫ meis aliena rapui
et turpiter cū eis corpus meū ⁊ aliena mēbra mea ad generationē
deputata fornicatiōibꝫ maculaui. Itē ventrē meū luxurie ⁊ ebrie-
tatibꝫ dedi. Iteꝫ in lumbis meis ardorē libidinis exoptaui ⁊ exercita-
ui. Itē in corde meo varias cogitatiōes et tentatiōes habui. quas
opere ꝑfeciſſem niſi timor mūdi et hoīm me abſtraxiſſent. Item ge-
nua mea deo meo ⁊ ſanctis et maioribꝫ ac p̄latis meis nō flexi Itē
cū pedibꝫ meis ad luxuriādū furandū et ſanguinē funddendū cu-
curri. Qualitercūqꝫ ego cū aliquo mēbro meo corpis deū offendi.
dico meā culpā et confiteor deo et vobis.

De operibus miſericordie

¶ Sexto peccaui vltimo modo peccādi obmiſſione. nā cū paupere
indigente in neceſſitate cōſtituto. ſeptē opa miſericordie nō exercui
Nam cum potui eſurienti dare panē nō dedi. Et ſitienti potum nō
prebui. hoſpitem peregrinū et errantē ad meū hoſpitiuꝫ et ad viaꝫ
rectam non reduxi. Infirmos cū neceſſarijs nō viſitaui. Nudum
veſtimentis nō cooperui. Incarceratos iniuſte nō redemi. Mortu-
um derelictum nō ſepeliui nec ſepelire feci.

Item opera ſpiritualia ad que tenebar nō adimpleui. Nam igno/
rātes que ſunt ſalutis aīe nō docui. Deſtituto cū hūano auxilio
et peccatori conſiliū nō dedi. Errantē ꝛ peccatorē nō caſtigaui nec
correxi. Triſtē et diſſolutū nō confortaui. nec mihi iraſcētibꝫ ꝛ ma/
leſaciētibꝫ nō peperci. Iniurias et cōtumelias mihi illatas patien
ter nō ſuſtinui. ꝓ ſaluatiōe animarū amicoꝝ et inimicoꝝ deū non
exoraui. ꝛ mercedē laboꝝ mihi ſeruiētibꝫ nō prebui. Qualitercūqꝫ
ego opera miſericordie nō impleui. dico meā culpam et reddo me
culpabilem deo et vobis

De duodecim articulis fidei

¶ Septimo peccaui. quia duodecim articulos fidei firmiter
nō credidi. nec corde ꝛ ore ad eos iuſticiā cōfeſſus fui. imo aliquā/
do circa ipſos ꝛ circa ſacramēta altaris dubitaui ꝛ fidē verā et iu
ſtam cū bonis operibꝫ ſicut bonus et fidelis chrīanus non habui.
nec contra fideles et hereticos. fidē meā omīno defendi et ꝑdicaui
imo errantes arguentes contra fidem libenter audiui

De ſeptem ſacramentis eccleſie

¶ Octauo peccaui. quia ſeptem ſacramneta eccleſie vt bonus
chriſtianus preterij et neglexi Primo qꝛ ſum baptiſatus. et diabu/
lo et pompis eius vt promiſi in baptiſmo renūciaui. Sum confir
matus et fidem chriſti ac veritatē ꝓpter timorē mūdi loqui ꝛ ꝑdi/
care erubui et neglexi. atqꝫ ordinē matrimonij nō honoraui nec cu
ſtodiui Ordines eccleſiaſticos indigne recepi. ꝛ in peccato indigne
eos exercui. Penitētiā pro meis pctīs. et ieiunia oratiōes et elemo/
ſinas mihi iniūctas non feci. Oris confeſſionē et corporis chrī cō
munionē facere et recipere neglexi. Qualitercunqꝫ ego in ſacramē
tis peccaui. dico meā culpam

De ſeptē virtutibꝫ theologicalibꝫ.

¶ Nono peccaui. quia ſeptem virtutes theologicales ſeruare
neglexi. In me nō eſt vera chriſti fides cū bonis operibꝫ. In me nō
eſt certa ſpes de futuris bonis celeſtibus. In me non eſt charitas
qua ſuper omnia diligatur deus atqꝫ vt meipſum et meū proximū
non dilexi. In me nō eſt prudētia. quia actus meos. quid quomō
et quādo debuiſſem agere nō feci. et iuxta voluptatis deſideria ac/
tus meos inconſulte peregi. In me non eſt fortitudo. quia paſſio/
nes interiores et exteriores viriliter pro chriſto non ſubiugaui
Turpia et verecundia agere non metui

In me non eſt temperantia. qꝛ labores. ieiunia et tribulationes ſuſtinere nolui. In me nō eſt iuſticia. qꝛ a malo nō declinaui. ſꝫ bonū qđ tenebar facere neglexi Vnicuiqꝫ qđ ſuū erat nō dedi et ꝓpter meas vtilitates bonū cōe. ꝛ mľtoꝝ ſaluatōꝫ neglexi. quicquid ego contra ſeptem virtutes peccaui dico meam culpam.

De Septem donis ſpūſſancti

¶ Decimo peccaui. qꝛ ſeptē dona ſpiritusſancti nū curaui. In me nō eſt ſapiētia ad diuina cōtemplāda. In me nō eſt intellect⁹ ad nouiſſima mortis mee ꝛ penas inferni ꝛ diem iudicij conſiderandū In me nō eſt conſiliū ad bonū eligendū. et malū reprobandum In me nō eſt ſciētia ad meipm̄ et facta mea recognoſcēdū. In me non eſt fortitudo a tētationibꝫ et tribulatiōibꝫ ac malis cogitatiōibus reſiſtēdum. In me nō eſt timor dei ad malū fugiēdū et ſalutē aīe querēdū. Qualitercūqꝫ ego in his peccaui dico meam culpā.

De. xij. fructib⁹ Spūſſancti.

¶ Undecimo peccaui. quia duodecī fruct⁹ ſpūſſancti ſcienter neglexi. In me nō ē charitas nec gaudiū in dei ſeruitio, nec pax cum proximo. nec patientia in aduerſis. nec longanimitas in diuinis ſeruitijs. nec bonitas vite mee. nec benignitas erga proximū. nec modeſtia in geſtu et habitu ac operibꝫ meis. nec māſuetudo in turbatiōibꝫ nec hūilitas in operibꝫ. nec veritas in verbis et locutionibus. nec cōtinētia. nec caſtitas in meis affectionibꝫ. Sed grauiter peccaui cōtra p̄dicta ſicut equus et mulus quibꝫ nō eſt intellectus De his omnibꝫ et ſingulis dico meā culpam.

De Octo beatitudinibus.

¶ Duodecimo peccaui. quia ſecundū octo beatitudines euangelicas viuere. vt chriſti ſeruū decet neglexi eaſqꝫ omiſi. Primo paupertatē volūtariā cū ſpūali intentiōe nō habui Secūdo mitis ꝛ manſuetus in ꝑſecutiōibꝫ ꝛ iniurijs mihi illatis nō extiti. Tertio pctā mea nō defleui, nec cū illa cōtritiōe qua debui ad hāc cōfeſſionē acceſſi. Quarto iuſte viuere nō ſtudui ſed in pctīs aſſuetus fui. bene facere ieiunare et orare neglexi. Quinto miſericors et alijs nō fui. ac bona eccľiaſtica mihi cōmiſſa paupibus nō diſpſi. Sexto mundo corde quo ad deū ꝛ ad p̄ximū ꝑ bona exempla nō vixi ſꝫ duplici animo in factis et verbis hypocrita extiti. Septimo pacific⁹ nō fui, ſꝫ ꝓpter ambitionē benefitioꝝ et honorū diſcordias ſeminaui ac ſciſmata feci. Octauo quia nō ꝓpter chrm̄ ꝑſecutiōes et maledictiōes hominū ſuſtinui. ſꝫ qn̄ potui me vindicaui. qn̄cūqꝫ qualitercūqꝫ ego infelix peccator peccaui cōtra octo beatitudines, ꝛ cōtra oīa predicta ꝛ ſinglā ꝛ coꝝ circūſtātijs ſciēter vľ ignorāter dormiē

do vel vigilando reddo me deo culpabilez τ dico meā culpā. τ peto
a deo meo indulgētiā. τ a vobis pr̄e abſolutionē et penitentiam

¶ Septē continētur peccata mortalia in ſeptē lr̄is huius dic/
tionis Saligia. ¶ Quinqȝ ſunt ſenſus. ſcȝ. Viſus Odoratus
Auditus Guſtus et Tactus

¶ Item Decem ſunt Precepta dn̄i et patent per hos verſos
Vnū crede deum. nec iures vana per ipſum
Sabbata ſanctifices habeas in honore parentes.
Non ſis occiſor. fur. mechus. teſtis iniquus.
Alterius nuptam. nec rem cupis alienam

Et de his omnibus peccatis qualitercūqȝ fiūt tranſgreſſus dico me
am culpaȝ et confiteor deo et vobis. et peto a deo meo veniam et a
vobis patre abſolutionē τ penitētiaȝ. Ideoqȝ precor beatiſſimā vir
ginē Mariaȝ et ſanctos apoſtolos dei. Petrū et Paulū et om̄es
ſanctos. et te patrē orare pro me ad dominū ihesū chr̄m. vt parcat
mihi om̄ia peccata mortalia. criminalia et venialia oblita et negle
ta et per me cōfeſſa. τ que libēter cōfiterer ſi eorū memoriā habereȝ.
et que a tp̄e quo incepi peccare vſqȝ ad preſentem diem cogitaui. di
xi et feci. et bona op̄a que debebā facere obmiſi. Et cōferat mih gra
ciam vt in poſterū cōſimilia peccata nō faciā. et concedat mihi bo/
nū finem vite mee ac p̄ſeuerantiā in bonis operib᷒. τ hanc animaȝ
meā ad celeſtē gloriā p̄ducat. voſqȝ patrē meū requiro ex p̄te dei pa
tris omnipotētis. et ſanctoꝝ apl̄oruȝ Petri et Pauli. et ſancte Ro
mane eccleſie τ clauiū auctoritate. quaten᷒ me abſoluatis ab om̄i/
bus meis peccatis et delictis. confeſſis neglectis et oblitis. τ a pec
catis meis mortalibus cōmiſſis et obmiſſis et venialibus. et a qui/
buſcūqȝ alijs delictis. peccatis. τ a penis alijs inferni τ purgatorij
quas pro hijs peccatis merui Item ſi ſum excōicatus. interdictus
aut ſuſpenſus a iure vel ab homine. aut ſi fui aut eſſem irregularis.
ſuſpēſus aut interdictus. aut ſi p̄ticipaui ignorāter vel ſcienter ex/
cōmunicatis. ſupplico hūiliter quaten᷒ me in forma eccleſie abſol
uere et p̄ticipatione fideliū chriſtianoꝝ reſtituere dignemini

¶ Item Quando q̇s facit cōfeſſionē nō integram ita ꝙ p̄termit
tat aliqua peccata ſcienter. tali nō dimittūtur peccata propter illō
peccatū quod ſcienter obmiſit. quia impoſſibile eſt ꝙ de᷒ dimittat
vnū peccatū ſine reliquo. Ergo multomin᷒ preſbiter qui eſt mini/
ſter dei. dimittere poteſt vnū ſine reliquo. Et talis ſic omittens ſcie
ter vnū peccatū. tenetur omnia peccata prius cōfeſſa de nouo cō/
fiteri Secus ē ſi ignoranter vl' propter aliquem ſpecialē cauſaȝ. tūc
non tenetur confiteri. niſi quādo cōfeſſor nō habuit poteſtateȝ ab/
ſoluēdi ab alij ſpeccatis. vel fuit ignorans et ſine ſcientia ſacre ſcri
pture. vel ſi confitens nō cōpleuit ſeu facere neglexit penitentiaȝ ſi/
bi iniūctā. In hijs quatuor caſib᷒ tenet͛ iterato cōfiteri oīa hō

BLB BADISCHE LANDESBIBLIOTHEK
Baden-Württemberg

Sequitur Orō post confeſſionem

OMnipotens ſempiterne deus miſericordiſſime qui veniſti peccatores redimere. peto te per dulciſſimū ſacramentū corporis et ſanguinis tui miſteriū. vt mihi dones indulgentiam et remiſſionē oim peccatoꝝ meoꝝ pdictorū pſētiū et futuroꝝ. vt dignā agere valeā penitentiā. et in bonis opibus perſeuerantiā habeam ac toto corde meo te diligere. ⁊ que tibi placita ſunt tota dilectione perficere. et te puro corde meditari. ⁊ poſt hanc vitam nunꝗ a te ſeparari. A M E N

¶Auiſo te confitens quatenus in quolibet puncto ac clauſulis huius confeſſionis que multā ſententiā oim circūſtantiaꝝ pcōrum continet reducas te ad te ipm et ſatage recordari ſi feciſti aliq̄ tempore in ſpeciali aliquod peccatū cōſimile. ⁊ ſtatim illud confitere cū ſuis circūſtātijs que ſunt. quātitas. qualitas. ſexus. conditio locus. cauſa. tempus. intentio. mora dignitas. tentationis et operationis modus. Hec ſunt ſeruāda cūctis confitentibꝫ inſinuāda

¶He ſunt querēda a penitētibꝫ circūſtantie. Quis. quid. vbi: per quos cū quibus. cur. quomō. quotiēs. et quādo. etas. forma. locus. ordo. ſapiētia. tempus. ſexus. conditio. cauſa. intentio. mora. euentus et pſona. ac corpis et tentatiōis modus.

¶Hec ſunt medicamina quibꝫ curaꝛ confeſſio vera. Sit ſimplex et hūilis. feruēs pura ac fidelis. vera frequēs nuda. diſcreta. libens et verecūda. ſecreta ⁊ integra. lachrimabil' accelerata. frequēs et accuſans. ac ſe puniri paratus

¶Propter multos ignorātes confeſſores vt doceant qualiter debeāt in forma debita eccleſie eis confitētes abſoluere. Ergo eps Megareñ minor penitētiarius addidit formā abſolutiōis huic confeſſioni mee ſuperius deſcripte ſic. poſita manu ſup caput confitētis dicat cōfeſſor. Miſereatur noſtri deus ⁊c. Quibus finitis dicat.

Dominus noſter ihs chrs qui habet poteſtatē plenariā te abſoluēdi te abſoluat. Et ego auctoritate ipius ⁊ ſanctoꝝ apoſtoloꝝ Petri et pauli. et ſancte matris eccleſie. ⁊ auctoritate mihi cōmiſſa in hac parte quātū poſſum et debeo te abſoluere. Te primo abſoluo a vinculo excōicatōis minoris iuris vel hominis ſi qꝺ incurriſti. Abſoluo etiā te a participatione excōmunicatorū ſi indiges. ac eadē auctoritate te abſoluo ab omnibꝫ peccatis tuis mortalibꝫ. criminalibꝫ et venialibus mihi confeſſis. Abſoluo etiā te ab omnibꝫ alijs peccatis oblitis confeſſis et nō confeſſis. cōmiſſis et obmiſſis ac neglectis quantū poſſum et debeo in virtute paſſionis domini noſtri ihesu chriſti. Et in nomine patris et filij et ſpiritusſancti

A M E N

Et ipſa paſſio domini noſtri ihesu christi. et merita omniũ ſanctorum er ſanctarum. et paſſiones ſanctorũ martirũ. et ſuffragia militantis eccleſie et remiſſiones eiuſdem ac indulgentie. orationes et peregrinationes et bona quecũqꝫ fideliũ christianoruꝫ quorumcunqꝫ. et ieiunia elemoſine. et opera miſericordie que feciſti et facis ac proponis facere. et quicquid tribulatiõis patienter ſuſtinueris totum tibi confero in ſatiſfactionẽ huius penitentie tibi per me iniũcte. et ad profectũ et auxilium remiſſionis omniũ peccatoꝝ tuorum et liberatiõis penaꝝ tuaruꝫ inferni et purgatorij quas ꝓ eis meruiſti. ⁊ ad acquiſitionẽ gratie et in pñti ⁊ vite eterne in futuro ſeculo Amen.

Interrogationes et doctrine quibus quilibet ſacerdos debet interrogare ſuum confitentem.

¶ Hic ſunt multa vtilia pro confeſſoribus ad introducendum gentes ſimplices.

PRIMO Qualis debet eſſe confeſſor
Quomodo confeſſor docebit ſuum confitentem
Qualiter confeſſor confortabit ſuum penitentem
Qmomodo confeſſor ordinat confeſſionem.
Que ſunt per confeſſorem cauenda
De inquiſitione confeſſoris ad confitentem
De modis querendis circa quodlibet peccatum
De querendis circa precepta legis
De querendis circa peccata mortalia
Que vota ſunt tenenda et que non
Que iuramẽta ſunt ſeruanda
Quibꝰ ꝯfeſſor dꝫ ꝓhibere ne ipi recipiant corpus chr̄i
Qualiter confeſſio eſt facienda

Qualis debet eſſe confeſſor

¶ Primo debet eſſe dulcis in corrigendo
Secundo prudens in inſtruendo.
Tertio pius in puniendo
Quarto affabilis in interrogando
Quinto ſuauis in conſulendo.
Sexto ſit diſcretus penitentiam iniungendo:
Septimo ſit mutus confitentem audiendo.
Octauo ſit benignus in abſoluendo. Unde verſus
Confeſſor dulcis. prudens pius affabiliſqꝫ
Suauis et diſcretus mutus ſit quoqꝫ benign⁹.
Hec octo tibi precipiūt iura teneto,

Quomō confeſſor docebit cōfitētē

¶ Primo confeſſor recipiat benigne et gratioſe cōfitentē dū venit. Item faciat confitētez eſſe iuxta latus ſuū. Itē dicat ꝙ cōfiteatur vicario chri. Itē dicat ei ꝙ ſignat ſe ſigno ſancte crucis dicēdo In nomine patris et filij et ſpiritusſancti. Amen

Quō cōfeſſor cōfitentē cōfortabit.

¶ Primo oſtendet ꝙ chrs mortuus fuit ꝓ nobis peccatorib⁹. Itez ꝙ ipe eſt pius et miſericors. Itē ꝙ ſibi indulgebit ſi confiteat. Itez ꝙ ſanctus petrus negauit chrm. Quomō ſctūs paulus ꝑſequebatur chrm. Itē ꝙ ſanctus dauid fecit homicidiū Itē de peccato marie magdalene. Item de canena capta in adulterio. Et tn̄ iſti oēs ſunt ſanctificati qꝛ penituerūt et confeſſi ſunt Itē ꝙ melius eſt detegere peccatū ſuū in hoc mundo vni ſacerdoti ꝙ̃ coram om̄ibus in alio mundo. et cum hoc ꝑpetuo damnari

Quō cōfeſſor ordinat cōfeſſionem

¶ Primo audiat confeſſionez generalem. deinde audiat confeſſionē ſpecialē. Primo de quinqꝫ ſenſibus corꝑis Deinde de ſeptē peccatis mortalibus. Item de decē preceptis ſacre legis. De duodecim articulis fidei. De ſeptē ſacramētis eccleſie. De ſeptem operib⁹ miſericordie temꝑalibus et ſpūalib⁹. Itē de confeſſione nō debite fctā Item de penitentijs non debite completis. Itez de participādo cū excommunicatis

Que ſunt cauēda per cōfeſſorem.

¶ Primo caueat confeſſor ne querat de peccatis ſingulariter. ſꝫ in generali. Itē nō querat confeſſor cū quo vel cū qua confitēs peccauerit. Item caueat ne vituperat confitentem, nec eū repꝛhēdat vlꝫ

ad finem. Item non reſpiciat confitentē in facie. Item nihil inter-
rogat donec cōpleuerit. Item nō petat a confitente qui fecit te pec
care. Quia nullum debet accuſare.

De inquiſitōe cōfeſſo. erga cōfitētē

¶ Primo petat ſi ſciat pater noſter. Aue maria. Credo in deum. et
articulos fidei. et decē p̄cepta legis. Et ſi neſciat p̄cipiat ei q̄ addiſ
cat. Itē querat ab eo ſi ſit excōicatus Itē ſi cōpleuerit ſuas penitē
tias Itē ſi habꝫ rancorē cōtra aliquē. Item ſi vere peniteat de ſuis
peccatis. Item ſi dimiſerit dicere vel obmiſerit aliquot peccatum.
Item ſi velit ſe abſtinere a peccato. Item ſi velit obedire mādatis ec
cleſie. Item ſi habet voluntatem ſatiſfaciendi

De querendis per cōfeſſorem circa quodlibet peccatum.

¶ Primo querat cōfeſſor. qd fecit cōfitēs. vt ſciat an ſit mortale vl
veniale Secūdo cui fecit qꝛ grauius ē ꝑcutere clericū q̄ȝ laycum.
Tertio vbi fecit. qꝛ deterius eſſet intra eccleſiam q̄ȝ extra
Quarto quare fecit. qꝛ ꝑcutere malitioſe eſt peius q̄ȝ ꝑcutere a caſu
Quinto quot vicibꝫ fecit illd̓ pctm̄. quia grauiꝰ ē bis q̄ȝ ſemel.
Sexto quō peccauit. vtrū modo cōſueto vel cōtra naturam.
Septio ꝛ vltimo qn̄ fecit. qꝛ peiꝰ ē in die feſto q̄ȝ in feriali.

De querendis per cōfeſſorez circa decem precepta legis.

¶ Circa primū queritur. Si crediderit in deum. articulos fidei. et
ſacramēta eccl'ie. Si adhibuit fidez ſortilegüs. ſomnijs. augurijs ꝛ
incātationibꝫ ꝛc. Si diligat fratrē ſuū chriſtianū ꝛ vellet q̄ ſaluet
ſicut ipſe Circa ſcd̄m queritur. Si ꝑiurauerit ſe. Si iurauerit ꝑ
deuz et ſanctos ſine cauſa. Si mendacia dixerit. Si vota fregerit.
Circa tertiū queratur Si feſta ſeruauerit. Si quadrageſimaz
et vigilias ieiunauerit. Si tēpus in ludis et socijs ꝑdiderit.
Circa quartū ſi parentibus obediuit. Si eis in ſuis neceſſitati
bus ſubuenerit. Si prelatos et maiores honorauerit.
Circa quintum. Si homicidiū fecerit vel conſenſerit Si ſubue-
nit infirmo in articulo mortis. Si fecit q̄ mulieres nō conciperēt
Si fecit quod mulier fecit abortum
Circa Sextum ſi detinet mercedem ſeruoꝝ. Si fideliter labora
uerit pro alijs. Si furtū ſcienter emerit Si ꝑditū notū detinuerit

Circa ſeptimū Si violauerit mulierē. Si in partu vel in puer/
perio carnaliter eam cognouerit.
Circa octa. ſi aliquē blaſphemauerit. Si de igꝛ̄ ſibi diſpoſuerit
Circa nonū Si vxorē vicini attraxerit Si maritū ꝑ ea vilipēderit.
Circa decimū. Si agros domos aut bꝰos ſui vicini cōcupiuerit;

De querēdis circa moꝛtalia pctā.

¶Circa ſuperbiam quere. Si iactet ſe ꝓpter amicos. vel pꝛopter di/
uitias Si crediderit habere bona ſua de ſeipō. Si crediderit ꝙ ſit
bonus et iuſtus ¶Circa Inuidiam. ſi gaudeat de malo alicuius. ſi
gaudet cū aliqͣs vituperaꝛ. ſi doleat de bono ꝛ vtilitate alioꝛum
Circa iram. ſi percuſſerit aliquē. ſi fecerit vel dixerit alicui iniuriaꝫ
Si voluiſſet eſſe moꝛtuus in ira ſua. Circa accidiā. ſi non vadit
ad eccl'iam. ſi penitētias ſibi iniūctas cōpleuerit. ſi dixerit ſepe Pa
ter noſter. Aue maria. Credo in deū. Circa auariciā. ſi cupiuerit
aliena. ſi fecerit vel ꝓcurauerit ſimoniā. ſi preſtiterit ad vſuram.
Circa gulam. ſi contētus ſit de victu. ſi cōmederit multotiēs in die
ſi queſiuerit victus nimis delicatos Circa luxuriam. ſi de hoc ſe/
pe cogitauerit. ſi mulierē tetigerit inhoneſte. Si mulierē pꝛo alijs
pꝛocurauerit vel diſpoſuerit

Que vota ſūt tenēda ꝛ q̄ rͤpꝛobāda

¶ Votuꝫ eſt ꝓmiſſio alicui de aliquo bono facto cum deliberatiōe
Votū de re illicita nō obligat. Votū in ira factū nūc nihil valet
Votū nulli factū nō tenet. Votū ꝑ timoꝛeꝫ factū nō tenet. Votum
pueroꝝ nō tenet niſi poſt etatem legittimā ratum ꝛ gratū habeāt.
Votū peregrinatōis vxoꝛis nō tenet ſine conſenſu mariti. Votuꝫ
vxoꝛis factū de ieiunio nō valet niſi ſit de licentia ſui mariti. Vo/
tum caſtitatis in matrimonio factū nō valet ſine conſenſu ambo/
rū. Votū factū impediēs coniugale nō valet neqꝫ tenet in aliquo.
Votū ſerui nō liberi de iurādo religionē nō valet ſine cōſenſu dñi.
Votū peregrinatōis vltra mare nō implet ſine licētia pape. Votū
ieiunij mulieris impꝛegnate non debet ſeruari ꝓpter periculum.
Votū contra bonū publicum eſt irritum

Que iuramēta ſeruant et que non

¶Iuramentum Eſt affirmatio vel negatio de aliqua ſacre rei at/
teſtatione. Ad iuramenta tria requiruntur. ¶ Pꝛimo veritas
in conſcientia iurantis ꝙ firmū ſciat illud quod iurat

Secundo requiritur iuſticia. ſ. ꝙ iuret illud quod eſt licitū et honeſtū Tertio requirit iudiciū. ſ. ꝙ nō iuret ſine magna neceſſitate. Qui iurat ꝑ ſolem ⁊ lunā ꝑ ignē et aquā ⁊ per talia peccat. Qui iurat alicui obedire. intelligit de honeſtis ⁊ licitis. Qui iurat facere aliqđ peccatū nō debet ſeruare tale iuramētū. Qui iurat nō facere elemoſinā vel nō indulgere offenſam nō valet. Qui iurat de ſibi ignotis affirmatiue vel negatiue multū peccat. Qui iurat de aliquo ſine aliq̄ magna cauſa vel ſine neceſſitate peccat. Qui iurat cōtra bonos mores vel contra rem publicā non tenet iuramentū. nā peccaret grauiter. ſed debet confiteri eo ꝙ ſic iurauit

Quib⁹ cōfeſſor ꝓhibet corp⁹ chri.

¶ Nullus recipiat corpus chriſti niſi prius fuerit debite confeſſus nullus recipiat corp⁹ chri niſi pri⁹ fecerit ſatiſfactiōez ſi poteſt Nullus recipiat corpus chri niſi pri⁹ fecerit penitētiā aut opus miſericordie Nullus excōicatus aut interdict⁹ preſumat recipere corpus chri Nullus inſenſatus vel fatu⁹ aut indiſcret⁹ recipiat corp⁹ chri Nullus exiſtēs ſciēter in pctō dꝫ recipere corpus chriſti
Nullus habens vomitū vel tuſſim ſeu malū ſtomachū debꝫ recipere corpus chri. Nullus minor etate. xij. annoꝝ debet recipere corp⁹ chri. Null⁹ habēs rancorē cōtra aliquē. nec aliquis dubitās in fidē catholica debꝫ recipere corpus chri. Null⁹ recipiat corp⁹ chri poſt cōmeſtionē niſi in articulo mortis. Notandū ē ꝙ qui nō recipit corpus chri ſemel in anno peccat mortaliter. Et hoc niſi ſit de conſilio ſuperioris et de licentia ſui confeſſoris

Qualiter cōfeſſio eſt facienda

¶ Qui vult confiteri primo debet cogitare ad peccata que fecit ad fratrē. ꝙ de omībꝫ cōfiteat ac nulla dimittātur ſi poteſt memorari. Primo debet eligere cappellanū bene ſapientē cui cōfiteat Et hoc de licētia ſui curati vel ſuꝑioris. Scdō debet habere verā cordis cōtritionē ⁊ diſplicētiā de peccatis cū ꝓpoſito ampli⁹ nō peccandi. Tertio requirit oris confeſſio peccata ſua integre cōfitendo ſeipm̄ increpādo et nullū aliū ſi poteſt bono modo accuſando. Quarto requirit operis ſatiſfactio vel volūtas ſatiſfaciendi cuꝫ poterit. iniurias per eū factas emēdando. ablata et inuenta reſtituendo. ⁊ penitentiā ſibi iniunctā debite et integre adimplendo.

De confeſſione in generali.

¶ Primo volens confiteri debet ſuuꝫ confeſſorēꝫ ſalutare. Deinde ſe iuxta eum ad ſuū latus geniculare. et ſi ē vir. debet ſuū capuciuꝫ remouere. mulier vero nō. imo debet tenere capucium ſuū an oculos ſuos dum confitetur. Itē confitēs debet dicere benedicite. ⁊ cō-

feſſoꝛ debet reſpondere. Dominus ſit vobiſcum Amen. Deinde cō‑
fitēs debꝫ facere cōfeſſionē generalē dicēdo ſic. Confiteoꝛ deo om
nipotenti. et beate marie virgini et omnibus ſanctis. ⁊ vobis prī.
de om̄ibus peccatis meis que feci ab infantia mea vſqꝫ in hūc diē
preſentē. de quibꝫ om̄ibꝫ peto a deo ⁊ vobis qui eſtis hic locū tenēs
ihesu chrī miſericoꝛdiam et indulgentiam

De confeſſione in ſpeciali

¶ Primo confiteatur de ſuis peccatis in ſpeciali. Primo de quin‑
qꝫ ſenſibus naturalibꝫ ſui coꝛpis quos male rexit. ⁊ ꝑ q̄s ſepe pecca
uit. Primo de ſenſu viſus ꝑ ocl'os in aſpitiēdo aliquaꝫ mulierem
cū delectatiōe vel cōcupiſcēcia indebita. aut cū indignatiōe ⁊ diſ‑
plicētia. Scd̄o cōfiteoꝛ de ſenſu auditus qui fit ꝑ aures vana et in
utilia auſcultādo. mala verba et inhoneſta de aliẏs libentiſſime au
diendo. Tertio cōfiteoꝛ de ſenſu odoꝛatus qui fit ꝑ naſuꝫ res odo
riferas odoꝛādo ſicut roſas ſpecies ⁊ ſimilia. Quarto de ſenſu gu‑
ſtus qui fit in lingua. res delectabiles auide guſtando cōmedendo
et bibēdo. Quinto cōfiteoꝛ de ſenſu tactus qui ſit in om̄ibꝫ partibꝫ
coꝛpis. maxime cū manibꝫ. mēbꝛa mea illicite tangendo. viros aut
mulieres amplectādo vel indebite oſculādo. Deinde confiteatur
de cogitatione. imaginatiōe que fit in cerebꝛo aut in coꝛde cogitā‑
do ⁊ imaginādo cogitatiōes multas malas ⁊ ꝑuerſas. Deinde cō
fiteat̄ de oꝛe ꝑ qd̄ peccauit loquēdo ſepe cōtra deū iurādo ⁊ male ꝑ
ciando ipſum pꝛoximos ⁊ alios male diffamando. Deinde cōfitea
tur de pedibus ſuis quibus iuit ad loca inhoneſta ⁊ pꝛohibita. ſi‑
cut lupanar. tabernas et toꝛneamenta.

De ſeptem peccatis moꝛtalibus

¶ Poſtea confiteatur de ſeptēꝫ moꝛtalibus ſiue criminalibꝫ pecca‑
tis ⁊ de radicibꝰ ipoꝝ. De ſupbia ⁊ de radicibꝫ ſuis. Primo voluit
ſupare maioꝛes ⁊ deſpicere equales ⁊ inferioꝛes. Itē fuit arrogans
dicēs ſe habere ml'tas diuitias quas non habebat. Itē fuit contē‑
tioſus impugnādo veritatē ꝑ magnū clamoꝛē. Itē noluit eſſe obe‑
diens. neqꝫ ſuo cōfeſſoꝛi. nec mādatis eccl'ie. Iteꝫ fuit pꝛeſumptuo
ſus credēs plus ſcire vel valere q̄ ſciat vel valeat. Item fecit bona
publice ꝓpter laudeꝫ. Iteꝫ fuit ingratus nolēs reddere gracias deo
de bn̄ficẏs ꝑ eū acceptis. Item iactauit ſe habere multa bona ⁊ ml'
tos magnos amicos.

De auaricia ſeu cupiditate

¶ Primo fuit nimis cupidus ad bona et honoꝛes huius mundi.
Itē cuſtodiuit diuitias ſuas curioſe. Itē expēdit bona nimis pꝛe‑

Item ſi fuerit ſimoniacus vendendo vel emendendo ſpiritualia Item de vſura ſi preſtitit ad vſuram peccuniam. vel bladū. vt vez recipiat lucrum vel ſeruicium. Item ſi furatus fuerit aliquid. Si detinet aliena violenter

De Luxuria et pollutione

¶ Primo delectatur in opere carnali mente vel facto et ſine ratiōe Item ſi cognouit carnaliter alienā mulierē vel ſuā conſanguineaz De pollutione facta de die vel de nocte. vigilando vel dormiendo Si cognouit ꝓpriā vxorē in puerperio aut in ieiunijs vel dieb9 ſo/lemnibus vel quando erat infirma corpore. Si contra naturā maſculus cum maſculo. vel cum beſtia aut mulier cum muliere vl' in loco non ordinato.

De Ira ſeu rancore

¶ Primo quia voluit habere vindictaz de iniurijs ſibi factis vl' dictis Itē nō voluit indulgere amorē dei. nec expectare vindictā dn̄i Item ſi tenuit rancorē cōtra aliquē. item nō tenuit patientiā in aduerſis Nec voluit refrenare animū ſuū. item voluit malū qḋ nō poteſt cōplere. ſicut furtum aut homicidiū. item predilexit quandoqz iudeus fuiſſe ꝙ chriſtianus, et mortuus quā viuus

De Guloſitate

¶ Primo comedit vel bibit vltra neceſſitatem. item commedit vel bibit nimis auare. item commedit vel bibit ante horā. itē pauit cibaria care et ſuꝑflue. itē nō abſtinuit a cibo vl' potu vt daret pauperibus et egenis. itam tenuit menſā nimis longe. item fregit ieiunium propter ventrem

De inuidia ſeu maliuolentia

¶ Primo q2 habuit gaudiuz de damno alioꝝ ⁊ doluit de bono ipſoruz. item plures blaſphemauit iniuſte. item mouit diſcordiā ſepe inter amicos et cognatos ac primos. item tacuit bonū alioꝝ. nec noluit audire et referre laudem bonorum

De accidia ſeu pigricia

¶ Primo fuit piger mane ſurgere ire ad eccleſiaz et miſſam audire. item fuit piger fragmenta colligere ⁊ ipſa pauperib9 dare. item maluit eſſe occiſus ꝙ deū laudare. aut bonū opus facere. itez negligēs fuit bona terre colligere et ipſa debite ſeruare. item nō fecit diligentiam de inuitando alios ad bonū opus faciendum. item negligēs fuit ſe tenere honeſte

De decem preceptis legis

¶De primo non credit firmiter in deuz. nec amauit eũ ſup omnia
vel nimis dilexit vxorẽ ſuam. filios aut filias De ſc̃do iurauit deũ
et ſanctos ſine neceſſitate ⁊ quia iurauit ſcienter De tertio nõ ſer/
uauit mãdata. nec feſta. nec abſtinuit ſe a peccato. De quarto non
honorauit parẽtes naturales vel ſpũales. nec ſanctã matrẽ eccl'iaz
De quinto ſi peccauit occidendo. vel nõſuuuãdo moriẽtes fame vl'
frigore. De ſexto rapuit bona aliena. aut cõſenſijt. nec reſtituiti nuẽ
ta. De ſeptimo peccauit cognoſcẽdo vel deſiderando mulierez alie
nam. De octauo dixit teſtimoniũ falſuz et mendaciũ et plures dif/
famauit. De nono cognouit vel cõcupiuit vxorem proximi. ſeu cã
ſubornauit. De decimo et vltimo concupiuit vel rapuit bona ſui
vicini. aut ea non cuſtodiuit

De duodeciz articulis fidei.

¶Primo non credit in deuz patrez ſz credidit ſortilegijs ⁊ ſomnijs
augurijs et inuocatõib9 demonũ De ſecũdo nõ bene credidit in fi
liũ dei. ſ. in dñm noſtꝝ ihesuz chr̃m. De tertio ꝙ ſit cõceptus de ſpũ
ſancto. ⁊ natus ex maria virgine. De quarto ꝙ fuit crucifix9. mor/
tuus. et in ſancto ſepulcro ſepultus. De quinto. ꝙ tercia die reſurre
xit ex mortuis. in carne et oſſib9 ſuis. De ſexto. ꝙ aſcendit ad celos
ſedet ad dexterã dei p̃ris. De ſeptimo ꝙ ipſe iudicabit oẽs ⁊ reddet
vnicuiqꝫ iuxta opera ſua. De octauo nõ bene credidit in tertiã per
ſonã trinitatis. ſ. ſpm̃ſanctuz. De nono nõ bene credidit in ſanctaz
eccleſiam. et ſacra et ordinata ꝑ eam. De decimo non bene credidit
ſacramẽtuz altaris. ⁊ ꝙ digne ſumens ſaluabitur. De. xi. non credi
dit generalẽ reſurrectionẽ. futurã in corpore et anima. De xij. non
credidit ꝙ paradiſus ſit vita eterna et gloria beatorũ

De vij. opib9 miſericordie tpalib9

¶De primo non dedit panem eſurientib9. nec cibuz ⁊ debite cuſto
ditum. De ſecũdo nõ dedit bibere ſitientibus. ſaltim aquã mundã
et recentem. De tertio nõ viſitauit infirmos. nec dig̃t9 ẽ eos inſpi/
cere De q̃rto nõ veſtiuit nudos nec cooperuit eis mẽbra pudibun/
da. De quinto nõ hoſpitauit pauperes amore dei aut ꝓ eoruz pecu
nia. De ſexto nõ redemit incarceratos nec voluit ĩtercedere ꝓ ipis
De ſeptimo nõ ſepeliuit defũctos nec ꝓcurauit ad ſepeliendum

De vij. opib9 miſc̃die ſpũalibus

¶Primo non dedit conſiliuz petentibus. vel dedit malũ cõſilium

et perverſum. De ſecundo nō docuit fidez ignorātib⁊. De tertō no
luit dirigere deuiātes. De quarto nō dedit conſiliū carentibus. De
quinto nō planxit dolores pauperuz. De ſexto nō orauit pro pere/
grinātibus nec etiā ꝑ laborātib⁊. De ſeptimo nō effudit preces nec
dedit elemoſinas pro fidelibus defunctis

De ſeptē ſacramentis eccleſie

¶ De Baptiſmo nō credidit. ꝙ per eum pena nō relaxaret et culpa
remittatur. De cōfirmatiōe quā fecit ep̄s. De ſacris ordinib⁹ inſti/
tutos de ſacrofitio miſſe ſeu hoſtie. De matrimonio qđ deus inſti/
tuit. De ſacra penitētia ⁊ cōfeſſione. De extrema vnctiōe quib⁊ nō
adhibuit fidē rectā ⁊ verā. nec recipit. nec honorauit vt debuiſſet.
Item de confeſſione nō debite facta. Item de penitētijs non debi/
te completis. Item de ꝑticipando cum excōicatis

Tractatus de Abſolutionibus

¶ Queritur quis poteſt abſoluere. Reſpondetur ꝙ deus principa/
liter. nā ſolus deus peccata remittit. Scđo dn̄s Papa vel ſu⁹ Pe
nitētiari⁹ poteſt abſoluere penitentē et confitētez. Tertio Ep̄s ſuū
dioceſanū abſoluere poteſt ⁊ nō aliū. Quarto Curat⁹ abſoluere p̄t
ſuū vel ꝓrochianū. Quinto quilibet preſbiter de licentia curati
ꝓprij vel ſuperioris. Sexto religioſi priuilegiati. ſicut mēdicantes
aut alij. Septio de caſib⁊ papalib⁊ ⁊ reſuatis. ſolus papa vl' ſui pe
nitētiarij. Octauo de caſib⁊ ep̄alib⁊. Ep̄s abſoluit ſuū dioceſanū
aut ſui vicarij ſeu penitentiarij. Nono om̄is preſbiter poteſt abſol
uere penitētez in articulo mortis ab om̄ibus peccatis quibuſcūq̄
Decimo laicus poteſt abſoluere penitentē in articulo mortis cum
non poſſit haberi ſacerdos

Qui nō debet abſolui. ⁊ cui⁹ Abſolutio non valet.

¶ Primo confitens qui dicit ſe non velle aut non poſſe penitere
Secundo nō volēs indulgere nec volēs rancorē dimittere
Tertio nolēs reddere inuēta cū ſciat qui ea ꝑdiderit
Quarto nolēs reſtituere furta ſiue damna ꝑ eum facta.
Quinto nolēs ſoluere debita ſua cū h̄ bn̄ poſſit ⁊ habeat vnde.
Sexto adultus in q̄ nō apparēt aliq̄ ſigna cōtritionis
Septimo cōfitēs alteri q̄z ſuo curato ſine licētia ei⁹ vl' ſuꝑioris
Octauo excōicat⁹ a canone vel a iudice ꝑ ſniam latam
Nono qn̄ peccatū eſt reſuatū cōfitēs deb3 mitti ad ſuperiorem.

Decimo obſtinati in aliquo peccato ſicut philbardi. meretrix aut vſurarius tamen ſi inſtanter requirunt poſſent abſolui et penitentiam iniungi videlicet ꝙ hmōi peccata relinquant ac futura inuenta et debita reddant. et confeſſoꝛ debet eis dicere ꝙ talis abſolutio modicum valet vel quaſi nihil

Caſus multuz utiles circa Abſolutionem.

¶Dubitatur Utrum mutus. aut ſurdus ſiue bleſus poſſit abſolui per ſigna vel ſcripta tradendo confeſſoꝛi. ⁊ ſic poſſent abſolui

¶Dubitaẜ ſi aduena cōfiteatur in ſuo ydeomate ſi debeat abſolui Reſpōdetur ꝙ cōfeſſoꝛ debet abſoluere. licet nō intelligat.

¶Dubitatur ſi infirmus confiteatur de aliq̄ peccato reſeruato. vtrum debeat abſolui.

Reſpondetur ꝙ ſic. iniungendo ei ꝙ ſi cōualeſcat domino concedente faciat ſe abſolui per ſuperioꝛem.

¶Dubitatur ſi excōicatus ſanus excōmunicatiōi maioꝛi poſſit abſolui per ſimplicem preſ biterum de peccatis ſuis.

Reſpondetur ꝙ debet prius abſolui ab excōicatione. et poſtea abſoluetur de ſuis peccatis

¶Dubitatur vtrum confitens de caſu reſeruato poſſit abſolui de illo peccato per ſimplicem cappellanū

Reſpondetur ꝙ ſi eſt remotus a curia Romana. talis poteſt abſolui et precipiat ei ꝙ ſe faciat abſolui per ſuperioꝛem cum poterit ⁊c.

Sequūtur Canones Penitentiales per Epiſcopum Ciuitatenſem compſoiti Dn̄s mecum eſt tanq̄ bellatoꝛ foꝛtis.

SIcut dicit Beatus Auguſti-
nus. Confeſſor ignorans Canones penitenttales quantuꝫ ad bonam executioneꝫ vix meretur dici ſacerdos vt ponit. xxxviij. diſt. c. que ipis. Si cecus cecum ducat ambo in foueā cadūt. Mathei. xv. ꝛ Luce vi. Ideo propter informationē ſimpliciū ſacerdotuꝫ curā animaꝝ habentiū ponā aliquos canones pro peccatis a iure taxatos. quos vnuſquiſqꝫ preſbiter curatus tenetur ſcire ſub pena peccati mortalis.

¶ Primus canō eſt ꝙ preſbiter fornicās publice et notorie tenēs cōcubinā iuclusā et ſacro indutus vel cilitio. iij. mēſibꝫ in pane et aq̄ ieiunet ꝑ ſpaciū ſeptē annoꝝ. quolibꝫ anno iij. mēſibꝫ exceptis feſtiuitatibꝫ. ꝛtūc modico vino vtatur et ſexta feria ſemꝑ ieiunet. in pane et aqua. vt ponit. lxxxij. diſt. preſbiter. et hoc idem intellige de adulterio vel inceſtu notorio

¶ Itē preſbiter qui cognouit filiā ſuā ſpūalē. vel monialē. vel confeſſatā. vł baptiſatā tribꝫ annis peni. Et ſi ē Eps. xv. annis. peni. xxxviij. q. i. c. ſi quis ſacerdotū. et c. nō dum.

Itē ſi q̇s acceperit ſpōſaꝫ alienā ꝑ verba de pn̄ti. vij annis peniteat et xl. diebꝫ in pane ꝛ aq̄ ieiunet extra de ſpō. c. dudū

Item ſi quis deuotā ſiue monialē cognouit decē annis peniteat. vt notatur xxvij. q. i. c. deuotaꝫ.

Item preſbiter cātās miſſaꝫ et nō cōicās. i. anno peniteat. nec interī celebret de conſe. diſt. ij. relatum

Item ſi quis contra naturam peccauerit. ſi ſit clericus debet deponi. et ſi incorrigibilis eſt. debet recludi in monaſterium Et ſi ſit laycus debet excommunicari. extra de exceſ. prela. c. clerici quia hoc peccatum maiorem meretur penitentiam quaꝫ ſi aliquis cum propria matre coiret. vt ponitur. xxxij. q. vij. c. adulter.

Item nuptias clamdeſtinas facientes puniuntur. et ētiam ſacerdos qui preſens eſt punitur. niſi fiant in facie eccleſie. extra de clamdeſti. deſponſa.

Item qui cognouit filiam ſuam ſpiritualeꝫ. vel cōmr̄eꝫ et etiaꝫ qui conſentit eis vij. annis peniteat xxx. q. iij. c. nō oportet

Item ſi quis receperit alicuius deſpōſataꝫ vel nuptam ſepteꝫ annis et per xl. dies peniteat. in pane et aqua ieiunet. extra de ſpō. c. accepiſti

Item ſi Pater et filius cuꝫ vna muliere dormierint. aut ſi q̇s cū matre vel filia vel cū duabus ſororibus coierit. vij annis peni. xxxviij. q. iij. c. cum pater.

Item ſi quis monialem aliquaꝫ corrumperit. vij annis peniteat. et a cõmunione ſeperet. et ſi contraxerit ipſo facto ſunt excommunicati xxvij. q. i. c. cos. de conſang. ⁊ affini.

Item ſi quis matrẽ vel filiam vel duas ſorores vel nuptaꝫ vl neptem ſcienter cognouerit ꝑpetuo caret coniugio. extra de eo qui cog. conſan. vxo. ſue. c. ex litteris. ⁊ xxxij. q. vij. c. ſi quis viduã. ⁊ viij annis peniteat. xxxviij. q. vij. c. ſi pater. ⁊. c. vltimo. ⁊ xxv. q. iij. ſi qs autem ignorans cognouerit duas ſorores vel matrem vel filiam vno anno peniteat. xxxiiij. q. vlti.

Iteꝫ. celans ſe cognouiſſe mulierẽ que contraxit fratrem eius ſeptem annis peniteat. xxx. q. iij.

Item ſi quis frangens ſponſalia filiarum. iij. annis peniteat. xxxi. i. diſt. c. vnico.

Item cognoſcẽs vxorẽ adulterã. iij. annis peniteat. xxxij. q. i. c. ſi quis et extra de eo qui cog. con. vxo. ſue. c. ex litteris. et xxxij. q. vij c. ſi quis viduam. et grauius punitur inceſtus ꝙ adulteriũ. xxxij. q. viij. c. adulte.

Itẽ ſi voluiſti fornicari ⁊ nõ potuiſti. aut ſi pollutus fuiſti in ſomno ꝑ malã delectationẽ. aut ſi oſculatus fuiſti illecebrã mulierem ꝙcũqꝫ quinqꝫ aut ſeptem diebus peniteas.

Itẽ ſi abuſ9es vxore tua. vel in die dñico. vel in aliis feſtiuitatibꝫ ſanctoꝝ cõcubuiſti cũ ea. vel in xl. vij. diebus peniteas

Itẽ ſi qs cõmiſit adulteriũ cũ vxore aliena. ſeptẽ an. pe.

Itẽ ſi qs fornicat9ẽ cũ virgine tres an. pe. vno ex bis in pane ⁊ aqua. et ſi cũ vidua ij an. pe. idem ſi fornicatus fuiſti cũ ſancta moniali xv. an. pe. ⁊ iij. ex bis in pane et aqua facias

Itẽ ſi peccaſti cũ iumẽto aut cũ aliis animalibꝫ vl feciſti ſodomiam xv. annis pe. ⁊ v. ex bis in pane et aqua facias

Itẽ ſi quis vir babẽs vxoẽ. cũ alia cõcubuerit ſeptẽ annis peniteat. iij ex bis in pane et aqua faciat

Itẽ ſi fuiſti luxuriat9 die veneris ſancta. cuꝫ vxore tua duabus ſeptimanis peniteas.

Itẽ ſi quis cũ filia vel cõſanguinea vl nepte ſua peccauerit omnibus diebꝫ vite ſue peniteat. et elemoſinas multas faciat. ⁊ in domo ſua nõ maneat

Si quis cum vidua patris ſui vel vxore vel cuꝫ germana ſua ſiue cognata ſua. vel ſi pater turpitudineꝫ filie ſue reuelauerit. vel cum filiaſtra ſua coierit decem annis peniteat. et peregrinus incedat et tres annnos ex bis in pane et aqua faciat

Item Si quis cum compatre vel cum commatre ſua de fonte vel de chriſmate peccauerit vel cogerit vel aliquid luxurioſe ꝑpetrauerit. xv. annis peniteat.

Si quis cum duabus ſororibus coierit. vel nupſerit vſq̄ʒ ad
ẽxtremũ vite ſue peniteat

Si quis vxorem legittimã dimiſerit ⁊ cum alia nupſerit. talis cuʒ
chriſtianis nõ mãducet. et nullus ei aſſocietur.

Si quis Epiſcopus vel preſbiter vel diaconus vxorẽ acceperit ab
ordine deponatur.

Si Ep̃s adulteriũ ꝑpetrauerit. xv ãnis peniteat. Et preſbiter xij.
Dyaconus vero. x. ſubdiaconus vij. ⁊ cleric⁹. i. Et tertia ꝑs ſit ĩ pa
ne et aqua. iij. q. v. c. ſi quis ſacerdos. ⁊. q. iij. c. nõ oportet.

Si mulier fornicata fuerit. ⁊ pr̃em ſuũ viuũ occiderit. x. an. peni.

Si mulier cũ duobꝫ fratribꝫ coierit. vſq̄ʒ ad mortẽ peniteat. et tunc
corpus dñicũ accipiat.

Si aliqua mulier potionẽ acceperit. vt nõ concipiat. ij. annos in
pane et aqua peniteat

Si aliqua mulier occiderit ꝑuulũ per. xl dies anteq̄ʒ pariat vt ma
tricida iudicetur. ⁊ iij. annis in pane et aqua ieiunet. extra de hijs
qui filios ſuos occidunt. c. vltimo

NB Si aliq̃ mulier ſemen viri in cibũ miſcuerit. aut alia ſortilegia vel
cauſas illicitas fecerit vt plus amorẽ viri habeat. iij. ãnoſ peniteat

Votũ ſimplex frangẽs caſtitatis. iij. annos peniteat.

Si puer moriat̃ in lecto ſine ꝑntũ negligẽtia tutũ ẽ eis aliquã pe/
nitentiã dare. ſi vero ſponte occiderit grauior imponit̃ penitentia
q̄ʒ ꝓ quocũq̄ʒ homicidio. ſi aũt leuis culpa p̃ceſſerit. iij. annis peni/
teat. vt ponit̃. ij. q. v. c. cõſuluiſti. ⁊ extra de his q̃ filios ſuos occi.

Si cõſult⁹ es homicidiũ ⁊ tñ nõ ẽ factũ duos annos peniteas.

Si habuiſti irã vel odiũ in corde q̄ʒdiu habuiſti. tamdiu in pane ⁊
aqua ieiunes. ⁊ velut homicida iudicaberis.

Si occidiſti filiũ vel filiã decẽ annis peniteas. et nunq̄ʒ mutes ci/
bum niſi in die dominico

Si quis cũ muliere fornicatur infantẽ occiderit. vel mortuũ pare
re procuret. decem annis peniteat

Si dediſti cõſiliũ vt aliq̄s occideret̃. ſeptem. an. peni.

Si quis ſacrilegus fuerit. vel calicẽ polluerit. ſeptem annis penite
at. xij. q. ij. c. de viro

Si quis coactus falſos dixerit nec ſequit̃ mors. duobꝫ annis pe/
niteat. ſi vero ſponte. v.

Pro homicidio adulterio ⁊ fornicatõe dent̃. vij. anni de penitẽtia
xxi. q. i. c. p̃dicandũ. et xxx. q. i. c. hocipm. et. c. ſequeñ.

Qui accuſat ad mortẽ malitioſe ſi occiderit. vij. annis peniteat. ſi
verũ membꝛ ꝑdiderit. iij. annos peniteat ⁊ tres q̄dragenas q̄s bea
tus Petrus inſtituit faciat. ſ. primã añ natalẽ dñi. ſcd̃aʒ añ paſcaꝫ
et tertiã ante feſtũ iohannis baptiſte. vt in. c. i. in glo. de accuſati. c.
accuſati.

BLB BADISCHE LANDESBIBLIOTHEK
Baden-Württemberg

Si vero accuſat⁹ nullũ dãnuꝫ habeat.xl.diebꝯ peniteat.
Itẽ ſi cleric⁹ homicidiũ volũtarie fecerit dꝫ deponi ab ordine ꝛ bñ/
ficio ꝛ vij.annis penitere.ꝛ caſualis homicida .v.annis.ſi tñ aliq̃
culpa pceſſerit.ſꝫ ſi homicidiũ fuerit necc̃ariũ.vt qꝛ aliter euadeꝛ nõ
potuit·Et ſi culpa aliq̃ nõ fuit.nõ ẽ irreglaris Et idẽ dꝛ de furioſo
vt patet in cle.c.furioſus.de homicidio.ꝛ.l.di·c.miror.

Itẽ ſi q̃s intuitu diſcipline aliquẽ occiderit deponaꝛ ab altari ex/
tra de homicidio·c.preſbiteꝝ·ꝛ xv.q.i.c.ſi quis nõ iratus
Itẽ ſi q̃s mr̃eꝫ ſuã occiderit puniaꝛ ſm formã.xxxiij·q.ij.c.lator.
Itẽ ſi quis vxorẽ ſuã occiderit ſꝑ peniteat.xxxiij·q.ij.c·ammonente
et in glo.iij·q.i·c.cito.

Itẽ ſi q̃s pſbiteꝝ occiderit.xii.annis pe.ſcdm formã ex·de pe et re/
mi.c·ij.Et ſi cõiugat⁹ fuerit careat milicia ꝛ ꝯiugio vt poniꝛ ibidẽ
Itẽ ſi mulier machinaꝛ in mortẽ viri ſine ꝯiugio erit.tñ ſi de facto
matrimoniũ ꝯ̃hat tenebit mr̃imoniũ.extra de diuor.c.i.
Itẽ ſi q̃s Epm ꝑcuſſerit vl' rephẽderit.vel a ꝓpria ſede expulerit ex/
cõmunicat⁹ ẽ ꝛ ei⁹ bona tradũtur illi eccl'ie c⁹ eps ẽ ꝑſecut⁹.ꝛ ſi fue
rit ſimplex cleric⁹ ꝑcuſſor deponẽd⁹ ẽ.ꝛ vij.an.pe.

Itẽ ſi patron⁹ vl' aduocat⁹ eccl'ie vl' ali⁹ officialis clericũ vel pſbite
rũ occiderit vel mutilauerit.ꝑdet ius patronatus ꝛ aduocatiõis.
et feudatã feudũ ꝛ nũq̃ꝫ admittaꝛ collegio clericorum nec libertati
xvij.q.iiii.c·ſi quis ſuadẽte.ꝛ extra de penis.c.ij.ꝛ.c.in quibus ꝛ im
ponitur ſibi pena in foro cõtentioſo ſicut pro homicidio

¶ Maxima penitẽtia imponiꝛ illi qui pontificẽ vel epm ꝑcuſſerit:
aut ceperit vl' ꝯſiliũ aut auxiliũ vel fauorẽ dederit in cle.c.vnico.d
pe. Qui preſbiteꝝ interficit·xij·an.pe.c.ij.ꝛ dicto.c.ſi q̃s ſuadente
Occidẽs furẽ vel latronẽ q̃ alias ſine occaſione capi poterat.ꝑ.xl.
dies eccl'iaꝫ nõ intret ꝛ vtaꝛ cilitio·ꝛ q̃rta et ſexta feria ieiunet : Et
ſi cleric⁹.p rebꝯ eccl'ie fuãdis hoc fecerit nõ deponaꝛ tñ peniteat q̃ꝫ/
diu viuat.extra de homi·c.ij. Si ſacerdos ſe defendẽs latronem
interficiat.duos annos peniteat extra.de homi.c.ij.
Item ſi clericus ſit fur vel latro.ſeptẽ annis peniteat.laic⁹ vero.v.
xvij·q.iij.c.ſi quis cleric⁹.et c.peccata
Preſbiter excõmũicatus ſi celebret.iij.annos peniteat·xij.q.iij.c
illis
Si quis homicidium fecerit in bello de mandato domini ſui.xl.
diebus peniteat
¶ Interfector domini ſui vel vxoris ſue nunq̃ꝫ equitet nec contra/
hat.ſꝫ ꝑ x.annos peniteat ꝛ carnes nõ cõmedat ꝛ vinum non bibat
xxxiij.q.ij.c.admonere.ꝛ.c.quicũqꝫ.de diuor·c.i·ſed matri infector
armis depoſitis decẽ annos peniteat.xxxiij·q·iij.c.laborẽ·ꝛ xxxiij.
q.i.c.non auferamus

Occidẽs ꝑ infamiã nõ imputatur iiij.q.ix.c.qui iudicas.xvi.q
ii.c.aliquis.ſꝫ homicida euitabilis neceſſitatis duobus an. penit.
l.di.c.de his clericis ſꝫ ineuitabil' neceſſitati nõ puntur l.d.c. quia
tecũ. tñ ad cautelã ſecũ diſpẽſat xxxiij.q.ij.c.electum.ꝛ xxv.q.ij.ex
cõmunicatis.

Quicũqꝫ contra ſuũ iuramẽtũ machinat in mortẽ dñi vel in ꝓ
iudiciũ eius ſemꝑ peniteat et cõmunionẽ nõ recipiat xxiij.q. vltia
c.ſi quis laicus.

Si qs occiderit monachũ vl' clericũ in ſacris ordinibꝫ conſtitu
tũ publicã penitẽtiã agat.ꝛ ſeptẽ an.pe.xvij.q.iiij.c.qui occiderit

Si Eps homicida fuerit xv annis peniteat ꝛ ſꝑ peregrinatur
ſed preſbiter duodeciꝫ annis tres in pane et aqua Dyaconus vero
decẽ annis pe.l.di.c.ſi quis homicidium.

Qui ꝑiurauerit vel adulteriũ vel homicidiũ cõmiſerit ſepteꝫ an
nis peniteat.ꝛ qui penitẽtiã recipere noluerit ab eccleſia repellat ꝛ
nullus cũ eo cõmedat xxxij.q.i.c.vlti.et xxxiij.q.ij.c.hoc ipſum

Qui domũ vel horreũ voluntarie incenderit dãnum reſtituat.ꝛ
tres annos peniteat.extra de iniuri.

Conburẽs eccl'iam ſcienter reſtituat eccleſiam.et quindecim an.
pe.ꝛ tm̃ det pauꝑibꝫ q̃ntũ dãni fecit.xvii.q.iiii.c.ſi.quis eccl'iam

Qui ſtat in eccl'ia occupatꝰ ocioſis fabulis ꝛ nõ intẽdit ad miſ
ſas et alia diuina officia.iii.diebus peniteat

Si quis furtũ receperit vl' furatus fuerit rem ſacrã de loco ſacro
vel nõ ſacrũ de loco ſacro vel ſacrũ de loco nõ ſacro ſeptẽ annis pe
niteat.iii.ex his ieiunando in pane et aqua

Qui cõmiſit ſacrilegiũ auferẽdo res eccleſie ꝛ eccleſiaꝫ violando
ſeptẽ annis peniteat.primo anno extra cimiteriũ exeat ſcd'o anno
ingrediat cimiteriũ ſꝫ ſtet ante fores eccleſie.tertio anno ingrediat
eccl'iam.ſꝫ nõ cõicet corpꝰ chriſti.alijs autẽ q̃tuor ãnis carnes non
cõmedat nec vinũ bibat ꝛ q̇cq̇d acceperit reſtituat.xii.q.ij.c. d viro

Qui iniuriat eccl'ie pnia ſibi debet imponi qꝑ priuet cõione et ec
cleſie ingreſſu extra de foro cõpetẽti.c.nullus

Si qs aliquid furatũ cõmederit ſeptẽ diebꝫ peniteat

Si qs quẽcũqꝫ chrĩanũ quõlibet ingenio in captiuitatẽ duxerit
vl' eũ vẽdiderit vii.an.pe.ꝛ iii.ex his in pane et aqua faciat

Si quis decimas primitias vel oblationes defraudauerit vel
furatus fuerit ſeu negauerit vel minus dederit de omni re quam
laborat.ſ.de grano de vino de oleo de pecoribus ꝛ beſtijs et de vni
uerſis ſuis fabricis et negotijs ſeu aurificijs aut veniam petat ab
eccl'ia aut in duplũ reſtituat.ꝛ vij annis peniteat.et iii ex his ĩ pa
ne et aqua faciat

Si fuiſti raptor tres annos peniteas et totũ qđ rapuiſti reſtitu
as ſi ſit propter neceſſitatẽ leuis penitentia datur aut ad cautelaꝫ

ſi autem modica fuerit neceſſ.tas reſtituat totum ⁊ punitur penitē tia arbitraria extra de fur.c.iii.quia raptor punitur penitentia ar bitraria.primo debet puniri et reſtituere anteq̄ȝ abſoluatur xii.q.ij c.fraternitas et in gloſa c.vltimo.et extra de electi.c.quod

Si quis ſymoniā ſcienter cōmiſerit anteq̄ȝ abſoluatur et aliq̄ ſi bi penitentia iniūgitur tenetur renūciare beneficium ſymoniace ac quiſitum ⁊ dare pecuniā illi eccleſie et reſtituere omnes fructus per ceptos et qui ꝑcipi poterat et hoc intellige tam de laico q̄ȝ de cleri rico a quocūqȝ fuerit accepta pecunia ſeu ſymonia facta.quia hoc peccatum eſt tam graue in eccleſia dei ꝙ omnia peccata in compa ratione eius ꝓ nihilo reputatur quia ꝑ ſimoniacā cupiditatem et auariciam tota dei eccleſia confunditur vituperatur et depēdatur et latronibus depredatoribus ignotis ydiotis ruffianis et fornica toribus regenda cōmittitur.et hec ſymonia fidem probitatem et ce teras bonas virtutū artes in dei eccleſia ſubuertit et ꝓpter reddituſ fructus et honores eccleſiaſticos habendos deum et eius fideȝ ne gligere et omnia venalia iam habere beneficia eccleſiaſtica/⁊ ſacra menta edocuit et multos eccleſiaſticos preſertim ſuperiores nr̄os. qui videbantur regere populum falſos et iniquos fieri ſubegit.ali ud clauſum in pectore.aliud ſub lingua p̄ceptum habere labijs. et ornamentis eccl'iaſticis deum tātum honorare.corde aūt dominū deum noſtrū ihesum chr̄m et eius ſacramēta ac ſponſam ſuaȝ pub lice ⁊ cum ſcandalo totius chr̄ianitatis nō ſemel ſed pluries vēde re no ſicut iudas pro triginta denarijs ſed ſepe pro tribus mille flo ren̄.ve aūt homini illi ꝑ quem huiuſmodi ſcādalum venit. Bonū erat ei ſi natus nō fuiſſet homo illeet quia hoc peccatū ſymonie eſt tam graue,ideo grauiſſima penitētia eſt ſibi imponenda reſpectu alioꝝ peccatorū Etiam quia ſymoniacus in ordine nō recipit exe cutionem ordinis.ſed eſt ſuſpenſus quo ad ſe et quo ad alios Nec Epiſcopus nec Cardinalis nec aliquis alius preſbiter poteſt euȝ ab hoc peccato ſymonie abſoluere.niſi ſolus vicarius chriſti ſciliȝ Papa.et tunc oportet ꝙ reſtituat primo.quia nō intrauit ꝑ hoſtiū ſed aliunde vt fur et latro et non dimittitur peccatum niſi reſtitua tur ablatum.hec notantur.i.q.i.c.ſi quis.et.q.vij.c.requir.⁊ extra de electi.c.dudum.el.ij.et xiii.di.c.nemi.⁊ xiii.q.vi.c.ſi res.extra de reſti.ſpo.c.grauis.extra de ſymonia.c.tanta.Et huic graui pecca cato vt dictum eſt penitentia eſt imponēda ꝑ arbitrio ſacerdotis

De Uſura

¶ Et quia vſura eſt ſpeties furti. ideo ſi aliquis fuerit vſurarius: ad cōmunionē corpis chr̄i nec ad eccl'iā admittat᷑. niſi primo reſti/tuat vſuras ꝑceptas ſi eas ſoluere potuerit. extra. de vſu. ꝟ. poſtq̄. huic etiā peccato imponit᷑ p̱ cōfeſſorē pn̄ia arbitraria poſtq̄ ſoluit vel cū dederit cautionē de ſoluēdo. extra. de peni. et remiſ. de⁹ qui ¶ Colēs ydola ⁊ imagines faciēs ꝓpter incātatiōes et ſortilegia. ac diuinatōes tres annos peniteat ¶ Quicunqꝫ incantauerit ana thematizatus ſit. xxvi. q. vii. ſi quis ariolos ¶ Preſbiter ſortileg⁹ debet priuari vel ſuſpēdi. ⁊ laic⁹ priuet᷑ cōione corpis chr̄i. extra de ſortilegijs. c. ij. ⁊ in glo. ſortilegus xl. diebus peniteat de ſortile. c. i. et reſpiciēs aſtrolabia duobꝫ ānis peniteat de ſorti. c. ij. ¶ Si quis in trat domū cū magicis vel incantatōibꝫ ⁊ qui conſulit. annis v. pe niteat. xxvi. q. v. c. qui diuinatōes. ⁊. c. non liceat ¶ Item ſi quis ſacerdos mortuo palium inuoluat x. annis peniteat. cū ſex mēſibꝫ et diaconus tres annis cuꝫ dimidio de conſe. diſt. i. c. nemo

¶ Qui blaſphemauerit deū et ſanctos ſuos. precipue virginē Ma/riam ſeptē ſeptimanas peniteat. et ſeptē diebꝫ dn̄icis. extra eccleſiaꝫ exiſtēs paliū ⁊ calciamēta nō habeat ⁊ ſeptē diebꝫ in pane et aqua ieiunet et tres paupes reficiat. ⁊. v. ſolidos ſoluat. etſi h̄ facere no/luerit careat ſepultura. ¶ Qui cōpulſus ꝑiurat tā cōpellens quam compulſus xl. diebꝫ in pane et aqua peniteat et ꝑ ſeptē annos peni tentiā agat. xxij. q. vii. c. qui cōpulſus. ¶ Qui ꝑiurat in manibꝫ epi. vel ſup̱ cruce cōſecrata vno āno peniteat. et ſi ignorāter ꝑiurauerit iij. quadragenas in penitētia agat. xxij. q. v. c. ij. ¶ Si quis pro ne/ceſſitate vl' cā ſpūali. p voto vel rebus redimēdis ꝑiurat. iii. annos vno in pane et aqua peniteat. xxii. q. ij. c. ſi quis coactus. ¶ Si qs ſcienter falſe iurat vel aliū iurare cōpellit ꝑ xl. dies in pane et aqua ieiunet ⁊ ꝑ ſeptē an. pe. xxij. q. v. c. iii. ⁊. c. ſi quis coactus ¶ Item ſi quis cōtra ſuū iuramētū in mortē dn̄i machinat᷑ arma relinquat et ſemp̱ peniteat. ⁊ in fine vite ſue eucharistiā recipiat ¶ Clerici q̄ Epo iurauerint obediētiā et poſtea cōtra ipſuꝫ malicioſe cōſpira/uerint curie ſecl'ari tradātur. xi. q. iii. c. cōiurādo et. c. ſi quis ſacerdo tū ¶ Item ſi quis iurauerit ſup̱ ſctā dei euāgelia vel ſup̱ altare vij annis peniteat. et ſi in manibꝫ fratris vel preſbiteri vel alteri⁹ ho/minis iurauerit et nō obſuauerit tres annos peniteat.

¶ Item ſi nō ſeruaſti diē dn̄icā vel alia feſta ab eccl'ia inſtituta. vij. diebus peniteas. ¶ Itē ſi nō feciſti iuſte iudiciū. aut ſi nō cuſtodi/uiſti vel inuiſiſti cōpatres cōmatres aut filias ſpūales. nec honora ſti vt debuiſti ſeptē diebꝫ peniteas ¶ Si quis offendit patrem vel matrē verbis tantū. ſeptē diebus peniteat. et ſi leui inpulſione aut graui iniuria veniā petat. et per vnū annū peniteat

Si quis patrem aut matrẽ aut vxorem interfecerit nunquã equitet. nec matrimoniũ cõtrahat et p. x. annos carnes nõ comme/dat nec vinũ bibat. xxxij. q. ij. c. admonere. ⁊ c. quicũq; extra de di/uorti. c. i. Et matris interfector x. annis peniteat armis depoſitis. xxxiij. q. iiij. c. latronem

Qui occidit iudeũ vel paganũ. xl. dieb₉ peniteat. l. di. c. quoniaʒ odij. Et homicidio voluntario vt dictũ ẽ ſeptẽ annoꝝ penitẽtia dat᷑ xxi. q. i. c. predicãdũ. et. xxxiij. q. i. c. hocipſum

Cõtrahẽs cũ ea quã polluit. p adulteriũ. v. pe. xxx. q. i. c. ſi quem

Si quis cognoſcit vxorem adulteram ante peractã penitentiaʒ: duobus annis peniteat. xxxij. q. i. c. i.

Si quis furatur vel rapit rem eccleſiaſticã reſtituat quadruplũ eccleſie ⁊ ſeptem annis peniteat. et tres ex his in pane ⁊ aqua faciat vij. q. ij. c. peccata. ⁊ xij. q. ij. c. de viro.

Epiſcopus homicida. xl annis peniteat. et tres ex his in pane et aqua faciat. l. di. c. ſi quis homi.

Si quis vomitũ ꝓpter ebrietatẽ incurrerit. xl. diebus peniteat

Mulier dans partũ alteri q̃ȝ patri decẽ annis peniteat. extra de peniten. et remiſ. c. officij.

Sacerdos qui intereſt clamdeſtinis ſponſalibus tres annos pe niteat extra de clamde. deſponſa. c. vltimo.

Si qs p ebrietatẽ eucharistiã emouerit. ſi laic₉ fuerit. xl. ſi religio ſus vl' plat₉ lxx. Et ſi eps ixxx. diebus peniteat. ſed ſi cauſa infirmi tatis illud factũ fuerit vij. dieb₉ peniteat. vel detur penitentia arbi/traria de con. di. v. c. ſi quis. xxxiij. q. ij. c. qui bene.

Si mures cõmederint eucharistiã ex incuria ſeu negligẽtia ſacer dotis xl dies pe. vel ſi pdatur. xxx. q. ij. c. qui bene.

Si de ſanguine chriſti ſtillauerit in terrã. lingua lambat᷑. ⁊ tabu la ſiue terra radat᷑ ⁊ igne cõcremet᷑ et pannus lauetur ⁊ illa lotio a preſbitero ſumat᷑. ⁊ xl. dieb₉. pe. de conſe. diſt. ij. c. ſi p negligentiã. Et ſctũs Thomas dt. q̃ ille pannus cõburat᷑ et det᷑ penitẽtia arbitra/ria extra de peni. ⁊ remiſ. c. de₉ qui. ⁊ xxx vi. q vij. c. tempora. et extra d peni. di. i. c. menſam

Si amiſſa fuerit hoſtia vel pars eius ſacerdos. xxx. dieb₉ peni. de. con. diſt. i. c. qui bene.

Si quis preſbiter euchariſtiã nõ debite cuſtodierit. vel chriſma. iij menſib₉ ab officio ſuſpẽdat᷑. ⁊ ſi nephandũ aliquot acciderit gra uiori pene ſubijciat᷑. extra de cuſto. euchariſtie.

Falſarius monete vel regulariũ aut inſtrumẽtoꝝ ſiue cõtractuũ q̃ȝdiu viuat in pane et aqua ſe abſtineat. extra de verboꝝ ſignifica/tione. c. nouimus

Si latro cõfiteat᷑ vl' petat inſtãter cõfeſſionẽ ſepeliat᷑ in cimite/rio. ⁊ oret᷑ p eo. et detur ei corp₉ chri. vij. q. vltima. c. finali.

Clericus qui canonicas horas ſecundum ſuam eccleſiam metro/
politanaƺ non dicit ſex menſibus puniatur.xij.di.c.de hijs.ꝛ.c.vlt.

Epiſcopus ordinans clericū inuitū ſuſpēdatur vno anno.lxxxiiij
di.c.i.vel.lxxiij.di.c.ij

Epiſcopus qui ſit aliquos clericos vendidiſſe ſacramenta et eccle
ſie miniſteria.ac ſymoniā cōmiſiſſe ſi hoc non corrigit duobꝫ men/
ſibus ſuſpendatur a cōmunione miſſe.Et ſi preſbiter fuerit quatu
or menſibus.et ſi diaconus vel alius ordinatꝰ iudicis arbitrio pu
niatur.i.q.i.quinquenniū

Item ſciēter rebaptizatus ſi pro hereſi hoc fecerit vij.annis in om
nibus ſextis ferijs.et tribus quadrageſimis in pane ꝛ aqua punia
tur ſi vero ꝓpter infirmitatē tribꝫ annis peniteat.ſi vero propter ig
norantiā nō peccat.ſƺ tñ nō ꝓmoueaꝛ niſi ſit excellens perſona.de
con.di.iiij.c.qui bis extra de apo.c.ij.

Itē Ep̄s preſ biter diaconꝰ ſciēter rebaptizatus peni.ꝙdiu viuat.
alij vero clerici et religioſi volētes ab hereticis rebaptizari xij.ānis
peniteāt ſcd̄m formā.de con.diſt.iij.c.homines quos

Itē patronꝰ dilapidās res eccl̄ie excōicaꝛ.xvi.q.vij.c.filij s

Item qui hereticum ſcienter cōmunicat.iij.annos peniteat.Et ſi
ignorāter vno anno peniteat

Item qui ꝑmiſit hereticū in eccleſia ſua celebrare.ſi hoc fecerit igrā
ter xl.diebus peniteat.ſed ſi hoc ſciēter et in abuſione fidei fecerit.
xij.annis peniteat.xxiij.q.i.c.ſi quis dedit.

Itē incēdiarꝰ domoꝝ vel agroꝝ volūtarie reſtituēs damnū.iij an.
pe.extra de iniurijs.et xxiiij.q.vi.c.peſſimā.hodie tamē iſte talis a
ſolo papa abſoluitur.extra de ſen.excō.c.tua.

Itē cōburens eccleſiam reſtituat eccleſiā et puniatur.xv.an.xxvij.
q.iiij.c.ſi quis eccleſiam

Itē ſacerdos reuelās ſigno vel verbo vel alio quouiſmodo cōfeſſio
nē retrudatur in monaſteriū ad ꝑpetuā penitētiā ꝑagēdaƺ.de pe.
et remiſ.c.omnis vtriuſqꝫ ſexus vl' ſꝑ peregrineꝛ de pe.di.i.

Sacerdos ſe defendēs ꝛ latronē interficiēs.ij.annis peni.extra de
homi.c.ij.

Clericus fur vel latro vij.annis peniteat.Laicꝰ vero.v.xvij.q.iiij.
c.ſi quis clericus.ꝛ.c.peccata.

Excōicatꝰ preſbiter celebrās.iij.annos peni.xj.q.iij.c.de illis

Si q̄s falſificauerit mēſurā vel monetā reſtituat.et ꝑ xxx.dies pe.
in pane et aqua.extra de empti.ꝛ vendi.c.i.ꝛ.c.vt menſuram

Si quis in peccatū recidiuauerit dƺ ſuſpendi a cōmunione corpo
ris chr̄i de pe.di.v.c.de hijs.ꝛ.l.di.c.vlti.

Preſbiter qui cantat miſſam et nō cōicat vno anno pe.ꝛ per ānuƺ
nō celebret de con.di.ij.c.relatum

Si quis clericus manū mittens in Epm vel preſbiterū vel eccleſiā
vaſtās aut impugnās vl' incendēs ſp̄ peniteat ⁊ in monaſterijs pe
nitentiam agat ꝑpetuā.xxiiij.q.iij.c.quiſquis per dolum.
Si abbas vl' abbatiſſa nō recepit ꝓfeſſionē a monachis vl' monia
libꝫ poſt annū ꝓbatōis tādiu in pane ⁊ aq̄ ieiunet.in cle.de ꝓbatio.
Eps preſbiter ⁊ diacon⁹ crimē capitale cōmittēs cartā falſificans
falſuꝫ teſtimoniū dicēs.deponat̃ et in monaſterio retrudat̃ perpe/
tuo.l.diſt.c.ſi Eps.⁊ c.ſequen̄.
Si quis per annū in excōmunicatione ſteterit priuet̃ oīm̄ibꝫ bene/
ficijs ſuis.extra de eta.et quali.c.cū littere.⁊ xi.q.ij.c.miſſus ⁊ extra
de peni.c vl.
Qui iniuriat̃ eccl'ie priuet̃ cōione illi⁹ extra de fo.cōpe,c.nullius.
Qui nō poteſt abſoluere expenſas litis puniatur arbitrio iudicis,
extra de do.⁊ cōtu.c.finem litibus.
Quilibet fur aut latro primo reſtituat ⁊ tūc puniat̃.penitētia po/
ſtea arbitraria.xij.q.ij.c.fraternitatis in glo.vlti.⁊.c.ſi quis,extra
de ele.c.ꝙ ſicut in glo.vlti.extra de ſymonia.c.licet.
Si quis iterat peccatū prius cōfeſſum.penitentia ſibi imponitur
extra de here.c.excōicat⁹
Clerici latrones dep̄henſi aut in magnis criminibꝫ culpati degra/
dent̃ et ī monaſterijs retrudātur extra de peni.c.tua
Grauiſſima pena punit̃ ꝓſequēs hoſtiliter Cardinalē ſancte. Ro.
eccl'ie ⁊ ſciētes et cōſentiētes extra de penis.c.felicis.li.vi.
Grauiter punit̃ q̄ pontificē vl' ep̄m temere et iniurioſe ꝑcutit vl' ca
pit.aut ꝯſiliū auxiliū vl' fauorē dedit ī cle.de peni.c.ſi q̄s ſuadente
Ille preſbiter deponit̃ qui celebrat miſſaꝫ in oratorio in domo ſua
ſine licentia epi.de cōſe.di.i.c.clericos.⁊.c.vnicuiqꝫ.
Si Abbas vel prior dedit monacho aliquā poſſeſſionē firmā.ieiu/
net ꝑ annū ſingulis ſextis ferijs in pane et aqua.
Degradat⁹ celebrās priuat̃ cōione ꝑpetuo.l.di.c.accedens."
Si quis excōicat aliquē iniuſte ſuſpendit̃ vno mēſe.⁊ alia pc̄a pu
nitur extra de ſen.excō.c.ſacro.
Item aliū excōmunicās ſine ſcriptis vno mēſe ſuſpendit̃.⁊ ſi tūc ce
lebrauerit ſolus papa diſpēſat ſuꝑ irregularitate.extra de ſen.excō
mu.c.cum medicinalis.li.vi.
Itē ꝓ q̄libꝫ pctō mortali vij.annoꝝ penitētia imponit̃ a iure.xxxij.
q.ij.c.hoc ipm̄.niſi alibi forſan maior reperiat̃ a iure expreſſa.
Itē ꝓ peccatis venialibꝫ ſicut ſunt comedere pluſq̄ꝫ neceſſe ē aut bi
bere.vt ponit̃.xli.di.c.qd̄ dicit.aut loqui vel tacere pluſq̄ꝫ non expe
dit vel exaſperare.pauperē petentē vel fabulis ocioſis vacare ſiue
iocoſe vel inutiliter mentiri vel iurare vel oꝑa miſericordie nō ad/

BLB BADISCHE LANDESBIBLIOTHEK
Baden-Württemberg

ſmplere et ſimilia peccata venialia que clarius exprimuntur xxv dist. §. talias eã. demũ reuera pro iſtis venialibus dantur Pater nr̃ et alie orõnes. ⁊ aſpgatur aqua benedicta. vel audiat miſſas ⁊ bñ/dictiones ſacerdotũ et cetera que remittũt venialia. vt notatur de penitẽ. diſt. iij c. de quotidianis. ⁊ di. c. ⁊ tres autẽ. et. c. conſecrata. et di. iij. c. celebrandas. et. c. aquam. ⁊ di. iiij. c. nequaquã. ⁊ de conſe. c. cum ad celebrandas.

Nas autẽ penitentias quas tẽporib; antiquis patres noſtri poſuerunt. nos eorũ filij minores penitẽtiarij aliquãdo imponere ip/ſis penitẽtib; debemus vel ſaltẽ inſinuare nobis cõfeſſis. alias pe/nitẽtia dicatur eſſe falſa que non datur ſcd̃m canones ſi ſit a canonibus diffinita de peniten. di. i. c. falſas. ſed tamẽ diſtinguit᷑. q2 aut peccatũ tibi cõfeſſum eſt publicũ vel occultũ. ſi ſit publicũ et maxie ſcandaloſuz. certe tunc nec maior nec minor eſt danda penitentia q̃ȝ illa q̃ȝ ius exprimit. et illud intelligitur. xxvij. q. vij. c. ſacerdos ⁊ peni. di. i. c. nonnulli.

Poſſunt tamen minui conſideratis circũſtantijs criminũ qualitate et quãtitate officio. paupertate infirmitate conſuetudine ſcãdalo temporis qualitate regionis cõplexione lacrimaruz effuſione deuotione et contritione de conſe. di. iii. c. de. pe. Si autẽ peccatum eſt aut fuit occcultũ tunc imponitur ei penitẽtia arbitraria. xxviij q. ij. c. tempora. extra de officio legati. c. de cauſis. et de accu. c. ſuper his. preſertim ſi non eſt diffinita a iure de pe. di. i. c. mẽſura. et. l. di. de hijs clericus. extra de ſen. excõ. c. deus qui. et. c. quantum

Et quia hodie in arbitrio ſacerdotũ ſtatute ſunt penitentie dan de confitentibus ideo primo pro grauibus peccatis occultis qui/bus canones penitẽtiaz taxant ipſi penitẽtiarij oſtendere debent et confitentibus ⁊ dicere penitẽtiaz iuris ⁊ canonũ ipi confitenti. Et ꝙ pro quolibet peccato mortali ſeptẽ annoꝝ debet penitentiaz age/re. ſed quia in hac vita nõ poteſt ipſam peragere. debet ſibi ad mi/nus vnũ pater noſter omni die dare vel concedat ſibi indulgẽtias elemoſinas et oratiões et omniũ chriſtianoꝝ et paſſionẽ dñi iheſu chriſti. et ſanctoꝝ martirꝝ et merita omniũ ſanctoꝝ et indulgẽtias ecclie. Et quicquid boni fecerit vel mali pacienter ſuſtinnerit. etiaz dicat ſibi. concedo tibi omnia iſta et omnes remiſſiones oratões. et peregrinatiões ac quecũq̃ȝ alia bona militãtis eccleſie. que tibi cedant in ſatiſfactionẽ huius penitẽtie per me tibi iniũcte et in re/miſſionẽ peccatoꝝ tuoꝝ. etiam ſi iſta via confeſſor nõ incederit alias certe non aderit vt notatur extra de peni. ⁊ remiſ. c. ꝙ autem.

Sed an poſſit confeſſor penitentias pro ſuo arbitrio modera re vel in totū remittere. ⁊ quid iuris ſi male fuerit eas arbitratus. l.diſt.c.de hijs clericis.⁊ xi.q.iij.c.ludouicum.extra de iudicijs.c.ac ſi clerici.⁊ xxxiij.q.vi.c.tpa.⁊.c.hec ſit extra.de ſen.excō.c.iij. Et de peni.di.i.c.menſuram

Et ſi confitens fuerit infirmus.tunc ſi cantus cōfeſſor. ꝙ nō det ſibi penitentiā.ſed oſtendit eam ſibi. vt ponitur xxvi.q.i.p totū et q. vij.in ſumma.ſic dicēdo.ſi eſſes ſanus talē deberes penitentiā facere pro peccatis tuis.ſed quia infirmus es.nō iniungo tibi eam ſed quando conualueris agas eam vel venias ad me vel ad aliuꝫ ſacerdotē.et de nouo recipias penitētiā.ſi moriar ex hac infirmi tate facias teſtamētū tuū et des tantū vel facis tot elemoſines da ri pro anima tua.

Ex predictis oſtendit ꝙ quilibet confitēs debet eligere ſibi ſci entificū ⁊ diſcretū ſacerdotē qui ſciat penitentias iniungere alias periculoſum eſt ſibi confiteri.quia nec excuſat penitentē ignoran tia ſacerdotis.nec eū excuſat.quia licet ſit abſolutus a peccatis nō tamen abſolutus eſt a debito penitentie et ſatiſfactionis.qr neceſſa rio optet ꝙ hic vel in purgatorio ſatiſfaciat ſicut dicit Januēn.in legenda mortuorum.

Aut penitentia data per confeſſorem eſt equalis peccato, aut maior.aut minor.Si eſt equalis tunc vnū per aliud redimitur. ſi vero maior ſit.tunc illud quod plus facit cadit ſibi ad maiorē glo riam.ſi vero minor eſt ſm Auguſtinū impunitū deus nō dimittit delictum.aut enim homo punit ipſum.aut deus ideo reſtat ꝙ pu niatur in purgatorio.Quia nullū malum impunitū et nulluꝫ bo num irremuneratū .ergo peniteas in vita vt poſt mortē nō crucia ris vel torqueris pena inferni vbi nullius rei inuenitur moderatō ſed infinitoꝝ lamētationū in euū durat plaga et demonū correctō

Finiūt canones penitētiales et ſequūtur Caſus Papales et Epales perpulche.

Caſus Papales et Ep̄ales.

PRimus caſus Papalis eſt in illo. qui percutit enormiter clericum. vt ꝓbatur xvij. q. iiij. c. ſi quis ſuadēte. Si aūt ē leuis percuſſio Ep̄s abſoluit vt in. c. ꝑuenit. de ſen. excō.

Secundus eſt in illo qui conburit eccl'ias vel eas infringit qui poſtq̄ꝫ denūciatus eſt. abſolutio ꝑtinet ad ſolū papā vt ď ſen. excō. c. cōqueſti. Item idē eſt de quocūqꝫ alio incendario ſi forte excōmunicetur ⁊ publicetur. vt habeť de ſen. excō. c. tua.

Tertius eſt in illo. qui falſificat lr̄as dn̄i noſtri pape. vel falſ ſciēter vtitur. de crimi. fal. c. cura. et. c. falſariorum

Quartus eſt in illo. qui excōicatꝰ eſt a delegato pape qui non p̄t abſolui ꝑ aliquē niſi ꝑ papā vel pape delegatū vt de ſenten. excōi. c. ſignificauit

Quintus eſt in illo qui ꝑticipat cuꝫ excōmunicato a papa. quia nō poteſt abſolui niſi per papā qđ intelligiť de participāte in crimine ꝓpter quod talis eſt excōmunicatus

Sextus eſt in illo. qui ꝑticipat in oſculo vel aliꝭs ei qui excommunicatꝰ eſt ꝑ papā cū ꝑticipātibus quoniā iſte talis ab illo debet abſolui qui ſententiam tulit

Septimus eſt in clerico qui ſecūdas nuptias benedixit. ď ſecū. nup. c. i. Sed de iſto caſu an ſit papalis vel ep̄alis dubitāt multi

Octauus eſt in ꝑſecutoribꝫ Cardinaliū. qui graues et multas penas incurrūt. vt habeť in c. felicis. de penis. li. vi.

Nonus eſt in eo qui dat licētiā grauādi eos qui tulerunt ſententiaꝫ excōicatōis ſuſpenſionis vel interdicti. vel eos qui in ſuis ꝑſonis vel bonis vt de ſen. excō. c. quicūqꝫ. li. vi.

Decimus eſt in eo qui corpus defuncti incēdit. vł decoquit pro oſſibus trāſferēdis in extraua. bo. viij. deteſtante

Undecimus eſt in inquiſitoribꝫ hereticoꝝ. ſi odio vel gr̄a amore vel lucro cōtra iuſticiā vel cōſciētiā omiſerit cōtra quēpiā ꝓcedere. vel ipaꝫ hereſim alicui imponere. vt habeť in cle. de here. c. multoꝝ

Duodecimus eſt de religioſis qui abſqꝫ licētia ſpeciali ꝓrochial' preſbiteri ſolēnizāt matrimonia. aut miniſtrāt ſacramenta veluti eucbariſtie. aut extreme vnctiōis. ſufficit tn̄ licētia ꝓrochialis clerici etiā ſi nondū eſt ſacerdos. ſimiliter etiā licētia illius vicariꝭ q̄ gerit ordinariā curā eccl'ie. Itē ſufficit licētia dioceſani vt no. Jo. andre. de pri. reli. in cle. Itē excōicati ſunt religioſi q̄ excōicatos a canone ſoluūt in caſibꝫ nō cōceſſis. aut abſoluūt a ſentētiꝭs ꝑ ſynodalia ſtatuta ſiue ꝓuincialia ꝓmulgatis. aut abſoluunt a pena ⁊ culpa. de penis. c. ſi quis in cle.

xiij. eſt de pſecutorib⁹ epoꝝ vel qui eos faciūt exiliari ſeu pcurāt il/ los ad pſequēdū vl' carceri tradūt a qui pcipiūt b' fieri. vl' tribuunt auxiliū cōſiliū vel fauorē ad hoc faciendū.

xiiij. eſt de religioſis vel clericis inducētib⁹ ad vouēdū vel pmit/ tendū vel iurādū de eligēda ſepultura apud eos vel vltimā iaȝ ele/ ctam viteri⁹ nō immutēt. vt habeť in cle. de penis. c. cupiētes

xv. ē de his q cogūt celebrari ſibi in loco interdicto vel ad audiē dū inuocāt excōicatos vel interdictos. vl' phibēt eis ne moniti exe/ ant ⁊ de ill' q moniti nō exeūt vt habeť d' ſen. excōi. c. gůis in cle.

xvi. ē de hijs qui ferūt ferrū arma ⁊ equos ad impugnādū chri's nos vel alia necāria deferūt ſeu tranſmittūt. ſeu galeas vel naues vendūt vel impiraticis ſarracenoꝝ nauib⁹ gubernationē exercēt. impēdūt cōſiliū vel auxiliū in diſpēdiū terre ſancte. vt habeť. de iu de. c. quorūdā. ⁊ c. ad liberādam. et iſte caſus eſt papal' p extra Bo/ ni. viij. que incipit cōtra illos.

xvij. eſt in piratis qui ore papali excōicātur. vt no. Jo. An. in. c. excōmunicationū. de rapt.

xviij. eſt de eo qui abſolut⁹ pter mortis articulū vel aliud impe dimentū ab eo quo al's abſolui nō poterit ſi ceſſante impedimēto nō ſe pñtat cū ſe cōmode poterit ei a quo prius abſolui debebat in eadē ſnīa qua prius ligat⁹ erat ab homine vl' alias a iure reincidit ipo facto. vt in. c. eos de ſen. excōi. li. vi. Pone exēplū de alio impedi mēto. vcȝ. vt egritudo vel inimicicie capitales. vt notat. glo. in. c. re/ ligioſo. de ſen. excō. li. vi. ⁊ iſte caſus eſt papalis ſi talis abſoluend⁹ erat a papa

xix. eſt in abſoluto a papa vel eius penitētiario de ipius ſpeciali mandato qui ſe debet alicui⁹ cōſpectui pñtare nā reincidit ſi h' nō faciat vt in precedēte caſu dictū ē vt i dcō. c. eos de ſen. excōi. li. vi.

xx Jmperator. rex vel princeps. dux. marchio. vel comes aut ba/ ro vel aliquis alius notabilis pemīnētie dignitatis vel poteſtatis frater filius vel nepos ipoꝝ qui ad terminū vel inppetuū nōiatur eligiť vel aſſumiť in rectorē vel ſenatorē vrbis Rome quocūq3 no/ mine voceť ipa rectoria. ⁊ quicūq3 alius qui vltra annū ad hmōi regimē aſſumiť pter aplice ſedis licentiā lrīs ipius ſedis exprimen dis oēs pdicti cōſentiētes ſue nomīationi electiōi. vel aſſumptiōi et eos taliter nominātes eligētes vel aſſumētes et eis obediētes au xiliū cōſiliū vel fauorē dātes. ſunt abſoluendi per paā. vt de elec. c. quod ſi quis. li. vi.

¶ Unde verſus.

Per papā clerū feriens falſarius vrens
Soluitur et quiſquis audet cantare ligatus
Symon qui fuerit nec fallit regula talis.

¶ Nota tñ q̄ non omnis ꝑcutiens clerum tenetur ire ad Papam. vt patet per hos verſus ſequentes

Percutiens clerum Romā petit Excipiūtur
Ut puer atq̧ ſenex egrotus femina pauper
Et clauſtralis habēs inimicos et hoſtia ſeruans

Incipiūt Caſus Ep̄ales.

SCiant ſacerdotes q̄ licet in priuata penitētia ꝓ occultis delicijs regularē poſſunt imponere penitētiā. vt habet̄ in. c. preſbiteri. xxvi. q. i. Regulare em̄ eſt q̄ ipſi cognoſcere poſſint de om̄ibus criminibꝫ occultis vt in. c. ſi peccauerit. ij. q. i. Tamen ſunt etiam certi caſus de quibꝫ ipi cognoſcere nō poſſunt immode talibus criminibꝫ optet eos neceſſario remittere ſuos confitentes ad ſuperiorem prelatū id ē Ep̄m. et iſti caſus dicūtur Ep̄ales ⁊ ſunt iſti q̄ ſequūtur quos no. Hoſti. in ſumma de peni. ⁊ remiſ. §. iiij. v. cui cōfitendum

Notet eos latius Specu. in iiij. parte circa fi. de peni. et remiſ. § : vi. verſu. priuata autem.

Prim⁹ caſus Ep̄alis eſt in eo. qui cognouit carnaliter monialē cōſecratā vel nō cōſecratā virginē vel nō virginē. vel ſi forte ſ mulier coiuit cū religioſo dū nō ſit in loco ſacro q̄ tunc eſſet papalis

Secuudus eſt in eo qui verberat patrē aut matrē ſcʒ ex caſu. ſʒ ſi ex certa ſciētia tūc ꝑtinet ad papā

Tertius eſt in eo qui deflorat virginē fraudulēter. ſʒ ſi violenter malitioſe et vi. ꝑtinet dn̄o noſtro pape

Quartus eſt in eo qui in mortē cōiugis machinatur.

Quintus eſt in eo q̄ abutit̄ chriſmate ſeu eucbariſtia vel alia re ſacra aut facit furtum in eccleſia. et etiā in illo clerico. ex cuius negligentia hoc cōtingit

Sextus eſt in illo. qui ꝓpriū baptizauit filiū vel eū ad baptiſma vel etiā confirmationē tenuit

Septimus eſt in eo qui facit votū caſtitatis et poſt votum contrahit cū aliqua. vel aliqua cum aliquo.

Octauus eſt in eo qui contrahit vel cōtinet. ſeu religionē intrat in vita vxoris ſue poſt carnalem copulam.

Non⁹ ē in illo malefico. q̄ cōfitet̄ ſe crediſſe heretice prauitati.

Decim⁹ ē i ſymoniaco ſub q̄cūq̧ gn̄e ſymonie fuerit ſymoniac⁹ q̄ ad abſolutionē nō q̄ ad diſpēſatioʒ que ad ſolū papā ſpectat.

Undecimus eſt in illo qui excōmunicatus eſt ⁊ ſolenniter celebrat in eccleſia quo ad abſolutionem

Duodecimus eſt in illo clerico qui ꝑ ſaltum eſt promotus.
Tredecimus eſt in illo qui ordinatur ab alieno Epiſcopo ſine licē
tia ſui proprij epi
xiiij eſt in homicida ſiue in verbo ſiue in conſenſu vel ſe in defendē
do vel dormiendo vel ſi occidat furem vim facientem vel ſi homi/
cida fuerit infantis,
xv.eſt de faciente luxuriā in eccleſia maxime conſecrata
xvi.eſt in illo qui cognouit carnaliter iudeā vel ſaracenam
xvij.eſt in muliere que cōcepit ex alieno viro.et vir ſuus credēs euꝫ
ſuum propriū filiū eſſe inſtituit cum heredem in aliorū preiudiciū
et grauamen.
xviij.eſt in illo vel in illa qui vel que procurat abortum vel ſterilita
tem ſiue in ſe ſiue in alia
xix.eſt in eo qui contrahit matrimoniū poſt ſponſalia cōtracta cuꝫ
alia vel iuramēto interpoſito in contractu
xx.eſt in illo qui excōicatus a iudice et nō vult exire eccleſiam.Sed
eſt diuinū officiū impediens
xxi.eſt in eo qui ſcienter celebrat in loco interdicto ſiue in publico.
ſiue in ſecreto.
xxij.eſt in eo.qui eſt ſortilegus veꝫ in illo.qui inuocat demones ꝓ
furtis vel mulieribꝫ vel alijs rebus licet aliqui extendāt iſtū caſum
ad exiſtentes in ſacris ordinibꝫ
xxiij.eſt in illo qui ſcienter et publice ſepelit corpus alicuius excō/
municati in cimiterio
xxiiij.eſt in illo qui excōicatus eſt a canone in caſibus in quibus ab
epo poteſt abſolui
xxv.eſt in illo qui eſt irregularis
xxvi.eſt in eo qui cōtrahit matrimoniū clamdeſtine
xxvij.eſt in eo qui ē criminoſꝰ publicꝰ vel blaſphemator,
xxviij.eſt ſi Eps audiuit cōfeſſionē de aliquo peccato inferior . cle
rus nō habet talem abſoluere ſed dꝫ ad epm ipm mittere.
xxix.eſt de illo vel de illa qui vel que opprimit filios ſuos ſtudioſe
vel negligenter
xxx.eſt in eo qui cōmittit ſacrilegiū vel incendium
xxxi.eſt in illo.qui cōmittit crimen falſi ſiue in litteris ſiue teſtimo
niū cōmiſſum et quod dico de lr̄is intelligo non papalibus . qꝛ ille
caſus eſt papalis
xxxij.eſt in illo qui violat eccleſias et libertates et immūitates earū
xxxiij eſt in eo qui committit peccatuꝫ contra naturā·vtputa ſi vir
virum cognoſcit vel brutū vel etiam ſi vir vtitur membro mulierꝫ
ad hoc non conceſſo.
xxxiiij.ē illo qui cōmittit inceſtū vt ſi cognoſcat cōſāguineā ꝑſonā;

xxxv.eſt in illo qui eſt piurus.licet aliqui volunt illum extendere ꝯ piurio pueri qui eſt infra ſacros ordines.
xxxvi.eſt de illo clerico qui cognouit illam quā baptizauit vel illaꝫ cuius confeſſionē audiuit.
xxxvij.eſt de illo qui excōicatus ab Epō.qui nō poteſt abſolui ꝑ aliquem inferiorem preſbiteꝝ ſeu clericū.
xxxviij.eſt in illo qui eſt vſurarius publicus
xxxix eſt in illo qui celebrat miſſam in altari nō cōſecrato.vel ſi celebrat ſine ſacris indumētis vel ornamentis vel ſi celebrat nō ieiunꝰ
xl.ē in illo q̄ nō reſtituit ablata vel ſubtracta vl' alia illicita acq̄ſita

¶ Sciendū eſt ꝙ ſi Eps cōmittat alicui ſacerdoti vices ſuas in caſibus in quibꝫ eps ipe habet poteſtatē talis ſacerdos p̄t ſuam iuriſdictionē exercere in om̄ibꝫ caſibꝫ preter quinqꝫ qui ſequūtur

¶ Primus eſt vbi penitentia ſolennis eſt imponenda

Secundus eſt quia ſacerdos non poteſt abſoluere ab excōmunicatatione in caſu in quo Epiſcopus poſuit limitationeꝫ niſi ſpecialiter ei cōmittat

Tertius eſt vbicūqꝫ inuenerit irregularitatem contractaꝫ. tūc enim debet eum remittere ad epiſcopum vel ordinarium

Quartus eſt de incendarijs.

Quintus.ſi eſt de conſuetudine alicuius dyoceſis ꝙ certa crimina ad Epm̄ remittant.

¶ Impreſſum Argentine. Anno domini Milleſimo quingenteſimo ſeptimo per Honorabilē virum Mathiaꝫ Hupfuff

1507

BLB BADISCHE LANDESBIBLIOTHEK
Baden-Württemberg

BLB BADISCHE LANDESBIBLIOTHEK
Baden-Württemberg

Jg 7.

BLB BADISCHE LANDESBIBLIOTHEK

Baden-Württemberg

BADISCHE
LANDESBIBLIOTHEK

Baden-Württemberg